

Poznámka: Protože byly dovolené, protože jsme byli ve vězení a jinak pronásledováni, nevyšel od 11.8. čs.servis VIA. Jednotlivé zprávy byly předávány v hrubém stavu po telefonu. V tomto servisu se vracíme k událostem posledních 14 dnů, ovšem jen stručně. Publikační hodnotu nemají žádnou, jde o zachycení toho, čemu se v Praze říká Zeitgeschichte. Na začátek servisu zařazujeme zcela aktuální a naléhavé zprávy. Odběratelům se omlouváme za nesoustavnost a nechronologičnost servisu.

1. Dokument Charty 77 k účasti maďarských aktivistů na manifestaci 21.8.89

Mluvčí CH 77 vydali 26.8. v dopoledních hodinách dokument tohoto znění: CH 77/54/89, V Praze 26.8.1989

Dopis Svatku mladých demokratů FIDESZ

Milí přátelé,
chceme vám poděkovat a zároveň vyjádřit svou hlubokou úctu nad tím, že mnozí z vás přijeli nedávno do Prahy, aby tu s neobyčejným osobním nasazením a jménem všech mladých a nezávisle smýšlejících Maďarů veřejně protestovali proti vojenské intervenci do Československa před jednadvaceti lety a proti maďarské účasti na této invazi. Mnozí z nás byli 21. srpna ve vězení nebo jinak zadržováni, a proto nebylo v našich silách vám poděkovat osobně. Přijměte tedy náš dík alespoň dodatečně.

Vaši přítomnost v Praze chápeme jako výraz zájmu našich národů na utváření dobrých sousedských vztahů a společného evropského domu. Tím rozhodněji protestujeme proti neoprávněnému a násilnému zadržení mnoha maďarských, polských, italských, německých /z NDR i z NSR/, nizozemských, jugoslávských, ale i čs. občanů, kteří 21. srpna v ulicích Prahy nedělali nic jiného, než že pokojným způsobem vyjadřovali tento svůj názor. Požadujeme okamžité propuštění Györgye Kerényiho a Tamáše Deutsche kteří jsou dosud drženi ve vazbě v Praze.

Chceme také vyjádřit svou solidaritu s těmi maďarskými občany, kteří na protest proti postupu čs. úřadů drží před budovou čs. zastupitelství hladovku.

Tomáš Hradílek, Dana Němcová a Saša Vondra, všichni tři mluvčí Charty 77

Resumé:

Mluvčí Charty 77 vydali dne 26.8. dokument, který je dopisem maďarskému svazu mladých demokratů FIDESZ. Děkuji v něm všem jeho členům, kteří se v Praze 21.8. zúčastnili manifestace a protestovali tak proti vojenské intervenci z r. 1968 a maďarské účasti v této invazi. V dopise se vyjadřuje protest proti zadržení maďarských, a dále polských, italských, německých /z NDR i z NSR/, nizozemských, jugoslávských a čs. občanů a požaduje se okamžité propuštění Györgye Kerényiho a Tamáše Deutsche, členů FIDESZ, z vazby, v níž jsou dosud drženi v Praze. CH 77 vyjadřuje svou solidaritu s protestní hladovkou, kterou maďarskí aktivisté drží před čs. velvyslanectvím v Budapešti.

2. Cizinci, zadržení 21. srpna v Praze na Václavském náměstí

Po dle oficiálního sdělení bylo kromě 320 čs. občanů zadrženo při manifestaci 21.8. i 56 cizinců. Byli krátkodobě - většinou po dva dny - vězněni v Praze-Ruzyni. Dotazy na jednotlivých velvyslanectvích a dalšími způsoby se podařilo zjistit, že šlo o 9 Maďarů, 8 občanů NDR, 8 občanů NSR, menší počet dalších německy mluvících lidí - pravděpodobně z Rakouska nebo Švýcarska - 8 Italů, 7 Holanďanů, 3 Poláky a jednoho Jugoslávce. U 12 cizinců tedy nebyla zjištěna národnost. Sovětí občané z Litvy, předvedení již 20.8. na policejní oddělení, byli téhož dne propuštěni. Pokud jde o Poláky, šlo o jednoho vysokoškoláka a dva učastníky harcéřského zájezdu, 17leté chlapce Marka Joppa a Jacka Kuźniewského z bydhoštského vojvodství. Mezi 8 Italy nebyli jen členové Radikální strany, nýbrž i komunisté, a to dokonce poslanci obecních zastupitelstev.

3. Projev zástupce FIDESZ a maďarské Dělnické solidarity

György Kerényi, zástupce svazu mladých demokratů FIDESZ a maďarské Dělnické solidarity, pronesl dne 21.8. v 17 hodin na manifestaci na Můstku projev, jehož plné znění uvádíme. Seděl přitom na rameni jednoho z pražských účastníků manifestace. Projev ponecháváme bez jazykové upravy.

Mládeži, my maďarská politicky engažovaná mládež mluvíme k vám. V roce 1968 přijeli bolševici s tanky. Nyní přicházíme k vám s květinami, aby chom odčinili naší vinu.

Musíte vědět, že maďarská mládež nikdy nesouhlasila s vpádem okupantů do Prahy. Podle rozkazu Moskvy vpadly vojenské oddíly k vám a tímto vpádem se u nás rozdělily mládež na dva tábory. Proto my přicházíme s květinami a prosíme o odpuštění. Naše budoucnost musí být společná, naše síly musíme spojit a strach odstranit, aby se neopakovala živá pochodeň "Jan Palach", ale aby pochodeň jako taková nás spojila do jednoho demokratického tabora a solidarity. Žijte mládeži a zbytečně neumírejte, protože jinak bychom my všichni museli zmřít.

Svaz demokratické mládeže, FIDESZ

Svaz svobodných demokratů, SDS

Maďarská Dělnická solidarita

4. Společné prohlášení Charty 77 a Svazu svobodných demokratů /SDS/ Staré obavy a nové naděje

Východní část Evropy se v každém desetiletí znova obrozuje nadějí, že po dlouhé noci útlaků se tato část našeho kontinentu, která tělik trpí, konečně stane naším svobodným domovem. Před 21 lety byla Praha hlavním městem naděje. Maďařtí vojáci byli posláni proti Praze lidmi, kteří se sovětskou diktaturou uzavřeli smlouvu proti vlastnímu národu. Dnes se svět dívá na Varšavu, Moskvu a Budapešť s otázkou, zda toto nesmyslné a kravavé dobrodružství lidstva, které bylo nazýváno komunismem, už skončí. Utlačovatelský režim se otřásá v základech i v Československu. Ti, kteří jsou u moci, hájí své pozice a současně se o ně bojí.

Ceskoslovenští a maďarskí demokraté se musejí scházet tajně na ulicích Prahy, které jsou plné policistů. Pokud si chtějí podat ruce, musejí to dělat ve skrytu.

Věříme, že naděje nebude tentokrát zklamána, že rodicí se demokracie nebude zničena ani cizími tanky ani policejnou násilí. že nebude pohřbená pod nánosem čtyřiceti let vlády diktátu. Věříme, že demokracie překračuje hranice a že dny diktatur jsou sečteny. Nejen v Praze, ale také v Berlíně, Sofii, Bukurešti i jinde.

Před deseti lety se obhájci lidských práv z obou zemí poprvé spojili v boji proti porušování lidských práv, ze zákony zaručující občanské svobody. I v budoucnosti musíme zůstat spojeni v boji:
proti státu ovládanému jednou stranou - za skutečnou demokracii;
proti šovinizmu - za uznání práv menšin;
proti hospodaření, které ničí vody, vzduch a lesy, proti nesmyslným investicím do gigantických projektů - za lidské podmínky k životu.

Náš osud je spojen násilím. Naše budoucnost by měla být společná svobodnou volbou ve svobodné Evropě.

Praha 21.8.1989

Za Chartu 77 Dana Němcová a Saša Vondra, její mluvčí
Za Svaz svobodných demokratů Ferenc Kőszeg

Z Budapešti do Prahy se vypravila čtyřčlenná delegace SDS, aby se zúčastnila spolu se zástupci FIDESZ a Dělnické solidarity manifestace. Na hranicním přechodě ve Štúrově vrátily však československé pohraniční orgány tři členy delegace zpět do Maďarska, takže do Prahy přijel pouze Ferenc Kőszeg. Další členové delegace původně byli: László Rajk, syn pořízeného maďarského politika druhé poloviny čtyřicátých let, Róza Holcsánevá, vydavatelka samizdatu, a předseda ekologické skupiny Dunajský kruh János Varga.

5. Počet signatářů Provolání Několik vět přesáhl 20 000

Dne 24.8. bylo v Praze oznámeno, že k provolání Několik vět se připojilo již 20 191 čs. občanů. Proti aktivistům, kteří sbírají podpisy je používáno čím dál tím více represí. VONS ve svém sdělení č. 1054 z 24.8. rekapituluje informace o domovních prohlídkách, provedených v rámci trestního stíhání ve věci pobuřování, jehož se měli dopustit dosud neznámí pachatelé koncipováním a rozšířováním provolání Několika vět. Ve sdělení se rovněž uvádějí informace o 12 občanech, jimž bylo vysloveno podezření z předčinu proti veřejnému pořádku za sbírání podpisů pod provolání Několik vět. Všem hrozí trest odnětí svobody do 6 měsíců nebo peněžitý trest do 20 000 Kčs.

6. Uvěznění a trestní stíhání bratislavských aktivistů

VONS vydal dne 24.8. obsáhlé sdělení o současné represi vůči aktivistům nezávislých aktivit v Bratislavě. Od 14.8. jsou ve vazbě JUDr. Ján Černogurský, 45letý právník, katolický aktivista, člen ČSHV, ISO a Klubu věznů hranic a člen koordináčního výboru HOS, a univerzitní profesor PhDr. Miroslav Kusý, CSc., 58letý filozof, vyloučený z KSČ, člen kolektivu mluvčích Charty 77 a člen HOS. Oba jsou obviněni z tr. činu podvracení republiky, jehož se měl Ján Černogurský dopustit několika výroky ve svých článcích, které zveřejnil v samizdatových Bratislavských listech, jejichž je vydavatel, zatímco Miro Kusý se měl tohoto trestného činu dopustit několika výroky ve svých úvahách a komentářích, které vysílala rozhlasová stanice Svobodná Evropa. Kromě tr. činu podvracení republiky jsou oba obviněni ještě z tr. činu pobuřování, jehož se měli dopustit s technickým úředníkem Antonem Seleckým, spisovatelkou Hanou Penickou a lékařem MUDr. Vladimírem Manákiem, kteří jsou stíháni na svobodě. Trestný čin pobuřování měl být spáchán zhotovením a odesláním dvou písemností. Slo o dopis vládě SSSR, v němž se kriticky hodnotí vstup vojsk pěti států Varšavské smlouvy před 21 lety do Československa a následný společenský vývoj a v němž se označuje, že podepsání chtějí uctít památku zastrelených spoluobčanů v srpnu 1968, a to v Bratislavě, Košicích a připadně v dalších slovenských městech. Druhou písemností, za niž je pět slovenských aktivistů stíháno pro pobuřování, je dopis MěNV ve Zvolenu, uvádějící, že podepsání chtějí uctít památku bojevníků SNP na místě kde stával pomník generála Viesta a generála Goliána.

VONS považuje tuto politickou represi za projev nervozity mocenských orgánů. Uvádí, že celá skupina aktivistů je podle ustanovení o podvracení republiky stíhaná v Československu poprvé od roku 1981. Učití tohoto ustanovení "vůči osobám, usilujícím o zlepšení společenských poměrů výhradně nenásilným spůsobem, je v hrubém rozporu s mezinárodními sázavky čs. státu, mimo jiné v rámci helsinského procesu", uvádí se ve sdělení VONS. V závěru sdělení VONS se piše: "Obvinění katolického aktivisty Antona Seleckého spolu s Jánem Černogurským svědčí o útoku státní moci proti slovenským katolickým intelektuálům, kteří vedle občanských demokratických svobod usilují také o svobodu náboženskou. Stíhání spisovatelky Hany Penické je zaměřeno proti slovenské nezávislé kultuře. Ze všech uváděných iniciativ a nezávislých skupin je však nejvíce postiženo Hnutí za občanskou svobodu, jehož se účastní všich pět obviněných."

Podle posledních zpráv z Bratislavы z kruhу blízkých obhajobě má být vyšetřování ukončeno velmi brzy, do konce srpna. V prvé polovině září by mohla být podána obžaloba a rozhodnuto o datu hlavního líčení, které by se mohlo konat již v druhé polovině září.

7. Odvolací řízení v trestní věci proti Františku Stárkovi

Dne 28.8. od 8.30 hod. má začít v jednací síni č. 52 v I. patře krajského soudu v Hradci Králové veřejné zasedání, v němž má soud rozhodovat o odvolání Františka Stárka a Ivy Vojtkové proti rozsudku okresního soudu v Ústí nad Orlicí. Soud prvního stupně odsoudil oba jmenované pro tr. čin pobuřování, a to Fr. Stárka na 2 a půl roku odnětí svobody v II. NVS, Ivu Vojtkovou odsoudil na jeden rok s podmíněným odkladem na dva roky za pomoc k trestnému činu, kterého se mělk dopustit F. Stárek. Odsouzená

/pokračování zprávy č.7/

činnost spočívá výhradně v nezávislé publikační činnosti Fr. Stárka, konkrétně ve vydávání undergroundových časopisů *Vokno* a *Voknoviny*. Odvolacímu senátu bude předsedat JUDr. Miloslav Špryňar.

8. Proces se Stanislavem Devátým

Okresní soud v Gottwaldově, jehož senátu bude předsedat JUDr. Ivan Holík, bude dne 29.8. od 8 hodin projednávat hlavní líčení v tr. věci proti Stanislavu Devátému. Líčení se má konat v jednací síni č. 11 v I. patře. Okresní prokurátor v Gottwaldově JUDr. Pavel Omelka žaluje St. Devátého jednoho z předních aktivistů nezávislých aktivit CH 77, VONS, ISO, SPUSA a Polsko-čs. solidarity jednak z tr. činu pobuňování, jednak z trestných činů ztěžování výkonu pravomocného činitele a útoku na veřejného činitele. Prvého trestného jednání se podle prokurátora St. Devátý měl dopustit tím, že se podílel na koncipování a rozšiřování petice SPUSA, požadující dodržování lidských práv a demokratizaci poměrů v zemi; dále tím, že spolu s dalšími osobami petici SPUSA urgoval u předsednictva vlády a Federálního shromáždění, kam byla zaslána. Druhého trestného jednání se měl dopustit při prvnájové manifestaci tím, že zaujal postoj pasivní rezistence, když ho z Václavského náměstí policie vyváděla. Večer téhož dne měl v cele městské správy VB napadnout hrubými výroky službu konající příslušníky SNB. Stanislavu Devátému hrozí trest odnětí svobody do pěti let. V souvislosti s tímto trestním stíháním byl St. Devátý třikrát ve vazbě. Poprvé v březnu a dubnu tohoto roku 28 dní, podruhé od 1. do 19. května, potřetí od 7. do 16. srpna. Ve všech případech byl propuštěn proto, že držel hladovku a čs. a mezinárodní veřejnost mu projevila solidaritu. Dodatečně informujeme o ukončení poslední vazby St. Devátého: Vzhledem k tomu, že St. Devátý odmítal ve fakultní nemocnici v Brně, na jejíž oddělení metabolické péče byl přemístěn z olomoucké věznice, přijímat i vodu, zhoršil se značně jeho zdravotní stav. To bylo zřejmě důvodem, proč okresní soud v Gottwaldově rozhodl dne 15.8., že Stanislav Devátý se propouští na svobodu, protože "důvody vazby pominuly". Okresní prokurátor v Gottwaldově zaujal méně humánní postoj a soudní usnesení napadl stížností, které zákon přikládá odkladný učinek, takže usnesení o propuštění Stanislava Devátého nebylo vykonatelným. V situaci přímého ohrožení života zasedl již následující den, tedy 16.8., krajský soud v Brně, který zamítl stížnost gottwaldovského prokurátora. Tím se stalo usnesení gottwaldovského soudu pravomocným. Stanislav Devátý s ním byl seznámen ve 12.30 hodin téhož dne. Z fakultní nemocnice současně odešel příslušníci SNV, kteří ho tam klidali. Poté Stanislav Devátý pozrel nápoj, načež trvalo plné čtyři hodiny, než se obnovila funkce bazálního metabolismu. Tato dlouhá doba značně znepokojovala ošetřujícího lékaře. Dne 17.8. byl Stanislav Devátý převezen do nemocnice v Gottwaldově, odkud byl 18.8. propuštěn na revers. Podrobnosti o jeho zdravotním stavu nám nejsou známy. Dne 21.8. se Stanislav Devátý začastnil menšího shromáždění nezávislých aktivistů, konaného v 17 hodin v Gottwaldově u přiležitosti 21. výročí vojenské intervence do Československa.

9. Aktivisté FIDESZ ve vazbě

Dne 21.8. v 17 hodin byli v Praze na Náštku zadrženi dva aktivisté maďarského Svazu mladých demokratů FIDESZ, a to člen vedení tohoto svazu student práv Tomáš Deutsch a aktivista FIDESZ, který je zároveň činný v odborové organizaci Dělnická solidarita, György Kerényi. Spolu s dalšími maďarskými účastníky manifestace zde rozvinuli transparent s nápisem "Přicházíme s květy a ne s tanky". G. Kerényi přednesl potom projev sedě na ramenou jednoho z pražských účastníků manifestace. /Text projevu viz. 3. bod tohoto servisu./ Jeho projev a celé vystoupení mladých Maďarů vyvolalo nadšenou odezvu účastníků manifestace, kteří skandovali: "Ať žije Maďarsko!" Policie zadržela devět maďarských občanů, z nichž sedm vypočítala po dvou dnech ze země.

/pokračování zprávy č.9/

Na T.Deutsche a D.Kerényiho pedel dne 25.8. prokurátor návrh na potrestání obvědnímu soudu pro Prahu 1. Samosoudce tohoto soudu JUDr.Jan Bělohradský učinil dne 26.8. ve věci tří rozhodnutí, s nimiž seznámil v 15 hodin maďarského konzula László Tabu /nom. Taba/. Z telefonického rozhovoru s maďarským konzulem jsme zjistili, že dr.Bělohradský uvalil na oba maďarské občany vazbu, dále, že rozhodl, že dnešním dnem bylo zahájeno soudní řízení a konečně, že ve věci obou obviněných se nadále koná řízení společné. Oba jsou nyní obviněni z přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6 a/c/ zákona o přečinech, u něhož zákon předpokládá - po zpřísňující novelizaci letos v únoru - trest odnětí svobody až k 6 měsíčů nebo peněžitý trest do dvaceti tisíc korun, nebo oba tresty zároveň. Podle maďarského konzula prohlásil soudce Bělohradský, že o stížnosti obou obviněných proti jeho usnesení o vzetí do vazby bude rozhodovat městský soud v Praze; to je v souladu s trestním řádem. Konzul se domnívá, že k neveřejnému zasedání městského soudu o stížnosti proti usnesení o vzetí do vazby by mohlo dojít brzy, a to již v pondělí. Ke stížnosti obou obviněných připojil konzul nabídku společenské záruky. Obhajebu v této trestní věci převzal JUDr.Josef Lžičař.

10. Prohlášení NMS a WiP /Svoboda a mír/

Ve dnech 10. a 14.srpna se sešli v Praze zástupci NMS a WiP. Za polskou stranu byli přítomni 2 zástupci, za stranu českou zástupci 9. Vzájemně se informovali o své činnosti a dohodli se na konkrétní spolupráci v několika oblastech. Jde zejména o uzákonění práva na odepření vojenské služby z důvodu svědomí, o ekologické problémů, o problémy spojené s cestováním do cizích zemí /v souvislosti s Klubem věznů hranic, nedávno založeným v Československu/, a o ujasnění postoje k trestu smrti. Konečně se dohodli na pravidelné vzájemné výměně informací o činnosti a na možnostech koordinovat společné akce.

11. NMS piše ve věci Vladana Kočího

Dne 14.srpna se zástupci NMS Hana Holcnerová, Jan Chudomel, Jana Petrová, Jan Svoboda a Ruth Šernová obrátili na předsedu senátu vojenského soudu JUDr.Jana Lansberga a JUDr. Flégla z Výboru čs.veřejnosti se žádostí o odklad nástupu výkonu trestu Vladana Kočího, který by Vladanu Kočímu umožnil požádat o vystěhování i s rodinou, z Československa. Vladan Kočí je aktivista NMS a již v minulosti byl odsouzen pro nenastoupení služby v ozbrojených silách. Dne 19.června byl již podruhé pravomocně odsouzen pro stejný trestní čin na dobu 16 měsíců v I.NVS. Vladan Kočí nechce službu v ozbrojených silách nastoupit z důvodu náboženského přesvědčení.

12. Neúspěšná akce

Dne 15.srpna se Společnost za veseléjší současnost rozhodla uspořádat "neúspěšnou akci". Za tímto účelem sestavila pohotovostní jednotku Veselé bezpečnosti /VB/. Vyzbrojená okurkovými a salámovými obušky, přilba- mi z melounů, stříkacími slony a psem z umělé hmoty zasáhla tato jednotka v 17.30 hodin proti korzu občanského protestu, které probíhalo každý den od 21.srpna na pěší zóně v Praze jako protest proti okupaci Československa před 21 lety. Toto korzo totiž, podle mínění SVS, narušovalo všeobecné veselí před 21.srpнем a státní orgány stále nezasahovaly. SVS vykročila Bezpečnosti na pomoc a pokusila se korující zastavit a rozehnat. Velitel jednotky vyzval demonstrující k odchodu a po neuposlechnutí výzvy dal povel k zásahu proti účastníkům korza. Avšak shromáždění občané se nevzdali svého umyslu, okurkových pendreků, stříkajících slonů a psa se nezalekli a jednotlu Veselé bezpečnosti rozehnali. Stateční příslušníci Veselé jednotky, když se jim nedostávalo pomocí přihlížejících státních orgánů, se dali na ustup; přilby naházeli do odpadkových košů a pendreky snědli. Zásah zabezpečovala i zdravotnická služba SVS a několik tajných agentů. Nikdo nebyl zatčen ani zraněn, občané dokončili své korzo a pokojně se rozešli. SVS neuspěšný zákon poté oslavila.

26.8.1989

13. SVS uvítala v Praze velrybu

Na vzdory napjaté situaci v Praze v předvečer výročí invaze z 21.8.1968, uspořádala SVS happening na Vltavě. V propagandním letáku, vyvedeném v jazyce českém, francouzském, holandském - anglickém se uvádělo, že dne 20.8.1968 doplula podle zpráv astrologů do Prahy ke Karlovu mostu modrá velryba. V letáku se připomínají dramatické události související s dopravením dřevěného koně do starověké Troje a záchranu proroka Jonáše skrz evropskou velrybu. Je zde také uvedeno heslo: VÍTEJME INTERVENCI VELRYB! Okolo sedmé hodiny večerní spustili členové SVS za posoci náhodných pasantů na vodu velrybu velikosti většího osobního automobilu, zhotovenou z drátěného plátna, papíru a latexového nátěru. Velryba doplula důstojně ke Karlovu mostu, kde ji čekávali ti, kteří ji chtěli v Praze přivítat. Zatímco velryba plula, připojili se k ní dva de pán těla svěcení policisté na naufukovacím člunu s doprovodi ji na levý břeh na Klárově. Lidé na březích tleskali, dívky házely květiny a členové MMR SVS na zakročující policii volali, kam že te velrybu vezou. Příslušníci odpovídali, že do Hanburku. Přesto však přistáli na Klárově a tam velrybu vylodili a rozdupalí. Policie čekávala toho dne demonstrace a bouřící se dav, neboť bylo v předvečer srpnového výročí, ale sít policejních vysílaček se nakonec zaplnila hlášeními o bleděmodré velrybě. Druhého dne byl ze svého pracoviště před veden na oddělení VB ve Vlašské ulici zakládající člen SVS Luboš Rychvalský. Podle zákhota o SNB na něm bylo požadováno vysvětlení k velrybě, byl vybídnut, aby odstranil její torzo z klárovského břehu, neboť právě tento kytovec stále znečišzuje město. Proto právě musí být velryba hledána říční policií. Luboš Rychvalský této žádosti vyhověl a torzo velryby odvezl ještě téhož dne na neznámé místo.

14. Pavel Škarýd ve vazbě

Peručík Heden z obv.oddělení VB v Žatci vyslovil dne 18.8. jako orgán konající objasňování přečinu podezření z přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6 c/ zákona o přečinech Pavlu Škarýdovi, nar. 15.5.1962, dělníkovi, bytce Svatopluka Čecha 895, Žatec. Tchoto přečinu se měl Pavel Škarýd dopustit 11.8. v restauraci Václavka v Žatci tím, že zde měl rozšiřovat provolání Několik vět a nabádat další osoby k jeho podpisu. Poče přítomných svědků byla tato událost ve skutečnosti zinscenována číšníkem Marceliem Slášchem, který sám provolání Několik vět po hostech požadoval. Na oddělení VB byl Pavel Škarýd předveden ze zaměstnání a byl příslušníky VB fyzicky týrán. Při domovní prohlídce dne 20.8. kterou nařídil peručík Heden, se příslušníci SNB a zvláště pak kpt. StB Havelka, chovali k manželce Pavla Škarýda, Jaromírce Škarýdové hrubě, uráželi ji a stejně nevybírávě se chevali i k Pavlu Škarýdovi, kterého na prohlídku eskortovali. Oběma manželům se vysmívali nepříklad proto, že paní Škarýdová prodělala nedávno spontánní potrat. Pavlu Škarýdovi tykali a v plném rozsahu uplatňovali obvyklou okresní zvili, s níž postupují proti lidem, o nichž se domnívají, že se nedovolají práva. Při prohlídce bylo odnato asi třicet položek, zejména pak Informace o Chartě 77, materiály RMS, Jazzové sekce a magnetofonové kazety. Podle posledních zpráv je Pavel Škarýd ve vazbě ve věznici v Litoměřicích. Průběžně informujeme o případech trestních postihů za sbírání podpisů pod provolání Několik vět. Z řady občanů, kteří jsou postiženi přečinem řízením, je však Pavel Škarýd první, o němž se domníváme, že na něj byla v této souvislosti uvalena vazba.

15. Další represe v souvislosti s provoláním Několik vět

Heda čs. občanů byla v posledních dnech, často v souvislosti s policejními opatřeními k výročí 21. srpna, postižena různými formami represe, jimiž se orgány státní moci snaží omezit další rozšiřování provolání Několik vět. Jak uvádí VONS ve sdělení č. 1054, bylo 20.8. vysloveno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku RNDr. Antonínu Petráskovi, nebot měl shromažďovat podpisy pod provolání Několik vět. Orgány SNB

/pokračování správy č.15/

provedly téhož dne večer domovní prohlídku v jeho bytě, v Brně - Vino-hradech, Žlatnická 14 a v bytě jeho rodičů v Bořeticích, okr. Břeclav. Další zprávy došly z Gottwaldova, kde byly provedeny domovní prohlídky Dne 24.8. jí byla postižena 20letá Monika Blášková, která byla předtím 21.8. zadržena v Praze, kde strávila dva dni ve věznici v Ruzyni a bylo jí vysloveno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku. Poté byla převezena v obozech do Gottwaldova, kde jí při výslechu bylo vysloveno další podezření z téhož přečinu, jehož se měla dopustit dne 11.8. rozšířováním letáku, kde na jedné straně byl text provolání Několik vět a na druhé straně informace o tehdy vězněném Stanislavu Devátém. Domovní prohlídka provedená v jejím bytě v Prlovské 2009 v Gottwaldově byla zcela neúspěšná. Její případ souvisí s postihem 23leté oděvní návrhářce Radky Chovancové, která byla zadržena 23.8.; téhož dne byla provedena domovní prohlídka v jejím bytě v Gottwaldově, Díly I/3069. Bylo při ní odňato sedm položek, mezi nimi i kniha Zámek od Franze Kafky a pohádky Oskara Wildesa. Není nám známo, zda Radce Chovancové bylo vysloveno podezření z přečinu. V souvislosti s výskytem letáku s textem Několika vět a informací o Stanislavu Devátém byli 23.8. v Gottwaldově na několik hodin zadrženi s vyslýchání tři gottwaldovští občané, a to Luděk Hrubý, Jana Konečná a Ilona Škrabáková. Ta byla zadržena v bytě Radky Chovancové policisty, kteří tam přišli provést domovní prohlídku. Již 20.8. byl výslechu podrobен Miroslav Odložil z Otrokovice. Všechny tyto výslechy byly prováděny v rozporu se zákonem. Zadržení byli převáděni bez udání důvodu, byli vyslýcháni bez jakéhokoli předchozího poučení, jejich výpovědi nebyly protokolovány, vyslýchající jim vyhrožovali fyzickým násilím, trestním stíháním, domovními prohlídkami, vyloučením ze školy a podobně. Rozbitím huby a nascpním do skříně vyhrožovali vyšetřující Radce Chovancové a 21leté studentce Iloně Škrabákové. - V jihomoravském kraji byly podle našich informací v souvislosti s provoláním Několik vět provedeny ještě tři domovní prohlídky, a to u Milana Adámka z Holešova, MUDr. Zdenky Mlčákové z Buchlovice a Hany Holcnerové z Brna. 18letému Milánu Adámkovi bylo vysloveno 4.8. podezření z přečinu proti veřejnému pořádku a téhož dne při domovní prohlídce, konané v bytě rodiny Adámkových na sídlišti SČSP 1359, bylo odňato 8 položek, včetně útržku listu s textem, který vyhledávající orgán poručík Fr. Lanšák do protokolu doslova zaznamenal. Pro jeho závažnost ho citujeme doslova: "Mládež, to je vše, co ničí staré, co okeny láme, co volá jménem všech hochů a děvčat - jménem všech: my život na zemi předěláme". - Okresní prokurátor v Kroměříži JUDr. Pavel Chmelík podal dne 15.8. na Milána Adámka návrh na potrestání za zmíněný přečin, jehož se tento dělník Čs.automobilových opraven v Holešově měl dopustit tím, že provolání Několik vět předal jinému občanovi s žádostí, aby na ně obstaral několik dalších podpisů. V návrhu se domáhá vydání trestního příkazu. O návrhu prokurátora bude rozhodovat okresní soud v Kroměříži dne 29.8. v 15 hodin v jednací síni č.13 v 2. poschodi. Vše je svěřena samosoudci JUDr. Vladimíru Jurkovi /Jurka/. - Také MUDr. Zdeňka Mlčáková je podezřelá z uvedeného přečinu, neboť měla provolání Několik vět předložit k podpisu čtyřem spoluobčanům. V bytě této 55leté lékařky v Buchlovicích 673, okr. Uherské Hradiště byla provedena domovní prohlídka 18.8., při níž byl odňat psací stroj, který jí byl po čtyřech dnech vrácen. - Domovní prohlídka, provedená 22.8. u Hany Holcnerové, zástupkyně NMS, v jejím bytě v Ježkově 7, v Brně - Lesné byla rovněž motivována rozšířováním provolání Několik vět. O jejím nezákonné provedení a následném trestním stíhání Hany Holcnerové pro přečin proti veřejnému pořádku viz. VIA Brno 001. Rekapitulujeme, že jsme informovali o osmi domovních prohlídkách, provedených ve věci pobuřování, jehož se měli dopustit dosud neznámí pachatelé koncipováním provolání Několik vět a organizováním sbírání podpisů; konkrétní obvinění nebylo zatím vneseno.

/pokračování zprávy č.15/

Dále jsme informovali o sedmi domovních prohlídkách v bytech podezřelých z přečinu proti veřejnému pořádku a o 18 případech těchto podezřelých, kteří měli sbírat podpisy pod provolání, z nichž pouze Pavel Škarýd je ve vazbě. Také jsme přinesli zprávy o četných výsleších a odnímání textu provolání Několik vět. Vzhledem ke značnému společenskému rozšíření tohoto provolání je však pravděpodobné, že naše informace týkají jen menšiny případů represe proti těm, kdo petici Několik vět propagují a rozšírují.

16. Setkání s americkými senátory

Na pozvání velvyslanectví USA se večer 25.8. setkala delegace Kongresu USA, která je v Československu na oficiální návštěvě, se skupinou čs. nezávislých aktivistů. Kromě oficiálních jednání byla v pátek delegace přijata i pražským arcibiskupem kardinálem Františkem Tomáškem, který ji ve více než hodinové audienci seznámil se situací katolické církve v Československu. Večerní, více než dvouhodinové výměny názorů, se z americké strany zúčastnili senátoři Alan Cranston /Kalifornie/, Bob Graham /Florida/, Charles Robb /Virginie/, Paul Sarbanes /Maryland/ a poradci delegace, profesor Charles Gati z Kolumbijské univerzity a právník Jay Winik a John Ritch. Poprvé po svém nastupu do funkce v tomto týdnu se s čs. nezávislými aktivisty setkala i zpěnomocněná velvyslankyně USA v Československu Shirley Templeová Blacková. Jiří Hájek, Zdeněk Urbánek, Jiří Dienstbier, Václav Malý, Martin Palouš, mluvčí ČH 77 Saša Vondra a Jan Urban zadovídali řadu dotazů amerických senátorů o současné politické a hospodářské situaci v Československu, jednotlivých případech čs. politických vězňů a porušování mezinárodních smluv v oblasti lidských práv. V besedě byly dále probrány možnosti rozširování styků a spolupráce mezi USA a ČSSR v hospodářství, ekologii, zdravotnictví, vzdělání a kultuře ve spojitosti s dodržováním mezinárodních závazků v oblasti lidských práv. Byl konstatován oboustranný zájem na zastavení dalšího chronického zaostávání Československa a nutnost hospodářských a politických referem. Večera se zúčastnil i redaktor a fotograf LN Jan Dobrovský.

17. Útok na Josefa Kuhna

Dne 29. srpna kolem 20. hodiny byl v Praze-Malešicích, na konečné zastávky autobusu č.135 přepaden aktivista NMS a KPP Josef Kuhn, nar. 6.12. 1960, elektrikář, bytem Teplická 492, Praha 9. Ze škodovky hnědé barvy vystoupili tři muži, jeden z nich řekl "To je on" a vrhli se na něho. Bili ho pěstmi a odcizili mu peněženku a hodinky. Opuštěli ho teprve, když ležel bezvládně na zemi. Způsobili mu přitom zranění levého oka, které je zalito krví a na něž nevidí, a dále povrchové zranění na těle. Josef Kuhn došel v šoku ke své přítelkyni, k níž do Malešic jel a strávil tam noc. Druhý den odpoledne odjel na Krajskou správu SNB pro Prahu a Středočeský kraj, aby zde podal oznámení o trestném činu pravděpodobně fingovaném jako loupežné přepadání. Josef Kuhn je jedním z aktivistů nových občanských iniciativ a pro své postoje měl již mnoho potíží se Státní bezpečností. Ve dnech 18. - 22.8. byl dvakrát 48 hodin preventivně a nezákonné zadržován v celách vězenského a eskortního oddílu Krajské správy SNB u hotelu Fórum v Praze na Pankráci; zadržen byl při diskusním fóru na Karlově mostě. Tam byl dne 20.8. zadržen znova a po krátkém výslechu byl propuštěn. Dne 22.8. byl zadržen na několik hodin při běhu třídu Politických vězňů. Josef Kuhn prohlásil, že nemá v soukromém životě žádné nepřátele. V souvislosti s pronesenou větou "To je on" se v nezávislém prostředí jednoznačně usuzuje na to, že pachatel útoku na nezávislého aktivistu, jehož obdoba není známa od r. 1982 bylo třeba hledat mezi těmi, kdož mají zájem na potlačování nezávislých aktivit. Názory na to, zda šlo o soukromou akci několika mužů,

či že jde o přenos akci, se vrah rozhodne.

/pokračování zprávy č.17/

Vzda je o říjnové akci, o však rozhýzejí Josef Kuhn, který na ruce Jana Uhla odeběl dne 30.8., kolem 16 hodiny na správu SNT a dále se chtěl uchádat okařské setření, nedal však přátelům do 22.hodin tutož dne vědět.

18. Občané zabránili nezákonnému pořízení příslušníků StB

V Praze na Karlově mostě probíhají denně diskusní fóra, která se však orgány státní moci snaží narušovat popřípadě jim zcela zabránit. V minulých dnech zde došlo k několika zásahům, např. dne 26.8., zde byli zadrženi a asi po dvouhodinovém zadržování propuštěni Josef Kuhn, Luboš Vydra, Miroslav Šrámek a Karel Mašek. Dne 30.8. po 20 hodině se na Karlově mostě, kde diskutovalo asi 15 lidí, dostavili dva příslušníci StB, kteří dalí Stanislavu Pencevi z Mirovského klubu Johns Lenona, jenž řídil diskusi, dvě minuty k rozchodu této skupiny diskutujících. Připojili přítomným svědky pohrdáku, že jinak se bude kupat. Diskutující se vskutku rozešli, nicméně na začátku Karlovy ulice na Starém Městě napadlo pět příslušníků StB Stanislava Pence fyzicky. Billi ho a kopali, až upadl na zem. Mezi nimi byli i dva, kteří předtím žádali rozpuštění diskusního kroužku na Karlově mostě. Do sporu se vlezli klemající občané, kteří spolu se Stanislavem Pancem požadovali předložení služebních průkazů od policistů v civilu. Došlo k potyčce, přičemž občané odtrhli příslušníky Státní bezpečnosti od Stanislava Pence a umožnili mu, aby se vzdálil. Při potyčce padaly rány na obě strany, lidé byli na příslušníky StB velmi bozezleni. VB nebyla přítomna, nikdo nebyl zraněn a občané zabránili příslušníkům StB Stanislava Pence pronásledovat. Stanislav Penc není po mládeži raněn, má jen podlitiny. Příslušníci StB nevštívili ještě v noci jeho matku a řekli jí, že ho chtějí osnámit pro trestný čin útoku na veřejného činitele. Během potyčky je však Stanislav Penc nepadl ani slovně ani fyzicky a nikoho k útoku na ně nevybízel. Volal pouze o pomoc, když ho Billi a kopali. Od října 1987, kdy při soudním procesu s Michalem Mrtvým si vynutili očemoučtí občané propuštění zadržených, zaznamenáváme první případ takového postoje občanů, kteří neváhali použít i násilí, aby zabránili zadržení spoluobčana.

19. Propuštění Jiřího Tichého z vězení

Dne 24.8. rozhodl okresní soud v Lounech za předsednictví JUDr. Jarmily Kiššové v narychlo konaném zasedání o podmíněném propuštění Jiřího Tichého, signatáře Charty 77 a člena HOS, z výkonu trestu odnětí svobody, který odpykával v KVÚ Nové Sedlo.

V březnu t.r. byl odsouzen okresním soudem v Jihlavě k 6 měsícům odnětí svobody v I.NVS pro pobouřování, neboť spolu s Ivanem Jirousem, jenž byl týmž soudem odsouzen k 16 měsícům odnětí svobody, ručil za prevost podpisů pod petici 271 občanů, rezugující na smrt vězně svádomí, ~~Charter 77~~ Pavla Wonky. Přesto, že polovina trestu uplynula J.Tichému již 29.6., trvalo takřka dve měsíce, než došlo k rozhodnutí o jeho propuštění na svobodu. V nezávislé prostředí se soudí, že průtahy způsobile i blížící se 21.výročí okupace Československa vojsky pěti států Varšavské smlouvy. Vzhledem k tomu, že J.Tichému zbývalo do konce trestu jen 35 dní je zkušební doba dvou let, jež mu byla lounským soudem vyměřena neúměrně dlouhá a svědčí o tom, že orgány státní moci chtějí i tisíce na Jiřího Tichého vyvijet nátlak, aby se nezapojoval do opoziční činnosti. Připomínáme, že Ivan Jirous, kterému také uplynula lhůta k podmíněnému propuštění a soud by ho mohl propustit na svobodu i bez jeho vlastní žádosti, zůstává nadále ve vězení. Jeho adresa: KVÚ Stráž pod Ralskem PS 10, 471 27

20. Rozsudek nad Františkem Stárkem a Ivoi Vojtkovou potvrzen

VONS ve svém sdělení č.1056 informuje o odvolacím řízení v trestní věci proti Františku Stárkovi a Ivě Vojtkové. Rozsudkem okresního soudu v České Orlici z 28.6. byli Fr. Stárek uznán vinným spácháním tr. činu pobuřování - v přísnější kvalifikaci zákoného ustanovení - a I. Vojtková pomocí k tomuto tr. činu. Fr. Stárek se ho měl dopustit vydáváním undergroundových kulturních časopisů Vokno a Voknoviny, pomoc Ivě Vojtkové měla spočívat v tom, že F. Stárkovi poskytovala k této činnosti prostory ve svém domku. F. Stárek byl odsouzen k dvěma a půl roku odnětí svobody v II. NVS, k propadnutí zařízení, které sloužilo k výrobě časopisů, a hotových a rozpracovaných výtisků i Vokna a Voknovin, a dále k dvouletému ochrannému dohledu, který má vykonávat po skončení trestu odnětí svobody. Iva Vojtková byla odsouzena k jednomu roku odnětí svobody podmíněně; zkušební lhůta pro odklad trestu je dvouletá.

Krajský soud zamítl v odvolacím řízení dne 28.8. odvolání obou obžalovaných. Prokurátor se neodvolal. Rozsudek tak vstoupil v právní moc. Senátu odvolacího soudu předsedal JUDr. Miloslav Spryňar, příslušníci byli JUDr. Ludmila Khomová a JUDr. Vladimír Kocourek.

Obhájce JUDr. Milan Hulík požadoval svědecké slyšení zpracovatele negativního a ideologicky koncipovaného posudku Federálního úřadu pro tisk a informace; tento zpracovatel zůstal dokonce v anonymitě. V rozporu s trestním řádem, uvádí VONS, tento návrh obhajoby krajský soud zamítl. Obhájce upozornil v závěrečné řeči na to, že čs. trestní zákon umožňuje soudu, aby ve změněné situaci posoudil názor společenskou nebezpečnost jednání, které jinak vykazuje formální znaky trestného činu a aby vyslovil, že takové jednání není trestným činem. Soudy by měly, podle dr. Hulíka, této možnosti tr. zákona využívat než dojde k novelizaci těch ustanovení, která jsou v rozporu s mezinárodními sázecky čs. státu v oblasti lidských práv. Takovým je právě ustanovení o tr. činu pobuřování. Požádal o zproštění viny u obou obžalovaných. U Ivě Vojtkové požádal o zproštění i v tom případě, uználi soud vinným F. Stárka, neboť její pomoc k tr. činu pobuřování nebyla prokázána.

Veřejného zasedání se zúčastnilo na 50 přítel, z nichž většina se vešla do soudní síně, mezi nimi několik členů VONS a dva mluvčí Charty 77, dále pak zástupce Mezinárodní helsinské federace Bernhard Haffke, profesor trestního práva a filosofie a sociologie práva na Fasovské univerzitě a zástupci velvyslanectví USA a V. Británie.

21. Renata Pánová odsouzena

Jak jsme již informovali /viz VIA CS 049, 6 bod/, byli dne 3.8. zadrženi v Jihočeském kraji tři obžalovani proti, že na veřejnosti rozšírovali text hnutí Demokratická iniciativa, který zval k účasti na tiché manifestaci v Č. Budějovicích 20.8. pořádané na protest vojenské intervence před 21 léty. K jejici případu vydal 30.8. VONS dvě sdělení. Jiří Jelínek, 22letý dělník, z Pláně nad Lužnicí a signatér Charty 77, zůstává nadále ve vazbě a čeká na konečné líčení jako obviněný z přečinu proti veřejnému pořádku. Ing. Josef Rais, který vylepoval plakáty s textem DI spolu s Renatou Pánovou, byl po krátkém zadržování a po domovní prohlídce propuštěn na svobodu. Renata Pánová, 18letá prodevačka potravin, členka DI z Tábora, zůstává ve vazbě a čeká na odvolací řízení. Dne 18.8. byla odsouzena okresním soudem v Č. Budějovicích za přečin proti veřejnému pořádku k třem měsícům nepodmíněné a k 2000 Kčs peněžitého trestu; ing. Rais byl v téže procesu odsouzen k 10 týdnům odnětí svobody a k 3000 Kčs peněžitého trestu; trest odnětí svobody mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu tří let. VONS zveřejňuje i protest Miloslava Pána, otce Renaty, který se ohradil proti pomluvačnému článu v deníku KV KSČ Jihočeská pravda; tyto noviny zveřejnily dokonce úryvky básniček, zabavených při domovní prohlídce, které napsala Renata jako dvanáctiletá a které byly impulsivním reakcím dítěte na perzekuci otce, jíž byl Miroslav Pán v rámci normalizace vystaven. "Stávající politické a společenské poměry

/pokračování bodu 21/

ry jsou chráněny zákony", piše se v závěru sdílení VONS. "V souladu s jeho literou jsou vězněni ti, kdož proti nim veřejně protestují. Novým prvkem této represe, ve světě zcela ojedinělým, je to, že do vězení jsou pro své kritické postoje, vyznačující se mírumilovností a nendášilím, posílány osmnáctileté dívky."

22. NMS protestuje proti výstavbě koksové u Stonavě

V Praze koluje v posledních dnech leták, v němž se uvádí: Dva kilometry od polských hranic ve Stonavě na Ostravsku se staví velkokapacitní koksovna, která má být podle původního projektu největší v zemích RVHP. Podle názoru polských odborníků by tato koksovna po deseti letech provozu způsobila zánik pásma lesů v okolí Těšína a Visly. Její provoz by mimo jiné ohrozil zásobu pitné vody pro celou oblast Slezska. Sdílíme obsah polské veřejnosti, že tato koksovna bude dalším zdrojem znečištění, až to i pro sever Moravy. Proto jsme se rozhodli, že se u příležitosti mezinárodního dne protestu proti výstavbě koksovny ve Stonavě shromáždime dne 15.9.1989 v 19 hodin v Praze na pěší zóně, abychom vyjádřili nesouhlas s dalším ohrožováním životního prostředí. Leták je podepsán Nezávislým mírovým sdružením - iniciativou za demilitarizaci společnosti.

Zástupci NMS oznámili konání tohoto shromáždění Obvodnímu národnímu výboru pro Prahu 1. Jak jsme již informovali, dne 8. srpna vydala své stanovisko k výstavbě koksové u Stonavy Charty 77, která požadovala překoumání celého projektu a případné uplné zastavení stavebních prací.

23. Nucená hospitalizace Jiřího Boháče

Dne 16.8. byl v psychiatrické léčebně v Havlíčkově Brodě nuceně hospitalizován Jiří Boháč, nar. 8.2.1953, dělník VČCHZ Semtíň, bytem Ohrazenice 56, 533 53 Pardubice. Jiří Boháč se vrátil v březnu t.r. z vězení, kde strávil dva a půl roku za tr. čin pobuřování, jehož se měl dopustit tím, že "hrubými výrsky a dalším jednáním" /šlo o poslech a šíření zpráv Hlasy Ameriky/ "vyvolával na pracovišti nepřátelské nálady vůči zřízení". Rozsudkem byl J. Boháčkovi určen s ochranným dohledem v trvání jednoho roku, který nyní vykonává. Dne 14.8. údajně odmítl vpustit do svého bytu příslušníky VB, ač je to povinen podle zákona strpět jako osoba, která je podrobena ochrannému dohledu. Dne 15.8. se Jiří Boháč v rámci své povinnosti normálně hlásil a orgán, pověřený dohledem, mu nic nevytkl. Dne 16.8. ho zavezli příslušníci VB před vyšetřovatele prokuratury, který ho obvinil z tr. činu útoku na veřejného činitele, a to podle ustanevení, postihující verbální útoky a stanovícího trest odnětí svobody do jednoho roku. Nejsou nám dosud známy všechny podrobnosti konfliktu, jenž se udál 14.8., kdy Jiří Boháč údajně odmítl vpustit příslušníky VB do svého bytu, nicméně obvinění vyšetřovatele prokuratury pociťoval Jiří Boháč jako nespravedlivé a na protest proti němu vyhlásil hledovku. Téhož dne byl převezen do PL v Havlíčkově Brodě, kde je nuceně držen na uzavřeném oddělení. Protože se v minulosti u Jiřího Boháče neprojevovaly známky duševní poruchy, vyslovují jeho přátelé obavu, zda umístění Jiřího Boháče v psychiatrické léčebně na pozorování bylo učiněno v souladu se zákonem.

24. Pozdrav Charty 77 mezinárodní konferenci v Rize

Dne 21.8. přečetl na Mezinárodní konferenci o právu národů na sebeurčení a rovnoprávnost, která se konala v Rize ve dnech 21.-22.srpna, František Janouch, předseda správního výberu Švédské Nadace Charty 77, pozdravný dopis Charty 77, podepsaný jejimi mluvčími, účastníkům této konference. V dopise se uj. uvádí, že "podněty a závěry konference, věnované analýze historických souvislostí roku 1939", mohou být "zdrojem inspirace a po sily" i pro obdobné usílí v Československu, kde se pociťuje jako prvek, jenž ukol dosáhnout přehodnocení agrese před 21 lety a jejich důsledků.

25. Odsouzení dvou aktivistů FIDESZ

Soudce Obvodního soudu pro Prahu 1, JUDr. Jan Bělohradský uznal v kriminálném líčení, konaném 29.8.1989 vinnými spácháním přečinu proti veřejné

/pokračování bodu 25./

pořádku podle § 6a, c zákona o přečinech dva maďarské občany, kteří se
suděstnili manifestace 21. srpna v dolní části Václavského náměstí /viz
VIA Praha CS 50, body 1,2,3,4,9/. Před soud byli z vazby předvedeni 32
letý György Kerényi, student slavistiky na varšavské univerzitě a tříadvá-
cetiletý student práv Tamás Deutsch. Byli odsouzeni k peněžitému trestu
5000 Kčs každý a k trestu vyhoštění. Rozsudek byl vyhlášen krátce před
17. hodinou a oba obžalovaní se vzdali práva odvolat se. Prokurátorka
JUDr. Zářecká si vyžádala kratší dobu k vyjádření a v 17.30 oznamila, že
i ona rozsudek přijímá. Oba Maďaři byli pak převezeni orgány ministerstva
vnitra na letiště, odkud odletěli v 18.20 do Budapešti. Hlavnímu líčení
byl přítomen konzul MLR Lajos Taba, který během věznění obou aktivistů
FIDESZ vyuvinul značné usilí k jejich osvobození; po vynesení rozsudku
rovněž uhradil peněžitý trest. Hlavnímu líčení se také účastnil právník
Péter Molnar za FIDESZ a zástupci maďarské Dělnické solidarity, jejímž
členem je György Kerényi, a to Attila Szilagyi a Báttonyi Csaba, dále
novináři z Rudého práva, ČTK, MTI a Népszabadságu. Ostatní novináři
např. z Magyar Nemzetu a AFP, jakož i aktivisté Charty 77, VONS a čs.
helinského výboru nebyli, vzhledem k menším rozměrům soudní síně, k hlev-
nímu líčení vpuštěni a zdržovali se po celou dobu procesu na chodbě.
Mluvčí Charty 77 Dana Němcová byla po celý den střežena příslušníky StB,
zřejmě proto, aby se nemohla dostavit k soudu. Oba maďarské aktivisty
hájil JUDr. Josef Lžičař. V Budapešti oznamil výsledek procesu steupen-
cům FIDESZ, kteří drželi před čs. velvyslanectvím hladovku, čs. konsul.
Jeho sdělení přijali přítomní potleskem. Je však třeba si uvědomit, že
trest vyhoštění je na rozdíl od administrativního aktu vypovězení trva-
lým soudním trestem. Vyslovuje se navždy; návrat vyhoštěného na území
republiky lze povolit, jen jestliže prezident republiky tento trest pro-
minul milostí. Pouze na podkladě milosti prezidenta republiky je možno
také tento trest zahladit. Do obtížné osobní situace se tím dostává zvláš-
tě György Kerényi, který studuje ve Varšavě, kde má ženu a dvouleté dítě,
a často navštěvuje Maďarsko. Přejezd čs. území mu bude nadále znemožněn.
/O soudním procesu s C.K. a T.D. vydala VIA předběžnou zprávu, která se
mírně liší od této./

26. K odsouzení Stanislava Devátého, solidarita CH 77

K odsouzení Stanislava Devátého jsme vydali předběžnou zprávu. Rekapitu-
lujeme nyní průběh hlavního líčení podle dokumentu Charty 77 č.55, který
je zároveň sázením VONS č.1062 a který byl vydán 31.8. Okresní soud v
Gottwaldově, jehož senátu předsedal JUDr. Václav Petrásek odsoudil dne
29.8. Stanislava Devátého za trestný čin pobuřování k 20 měsícům nepodmi-
něně se zařazením do I.NVS. S.Devátý se na místě odvolal, prokurátor si
ponechal lhátu na rozmyšlenou. Čekává se, že o odvolání bude rozhodovat
krajský soud v Brně v druhé polovině září nebo v říjnu. Soud vyleučil k
projednávání v samostatném soudním řízení trestné činy ztěžování prave-
nosti veřejného činitele a útoku na veřejného činitele, pro něž byl S.Dev-
vátý rovněž žalován, protože se k soudu nedostavili příslušní svědci.
Protože nedostali ani obsílky, soudí se, že nebyli záměrně obesláni, aby
mohlo dojít k rychlému odsouzení S.Devátého alespoň pro pobuřování. Pro-
kurátor JUDr. Pavel Omelka, který je rovněž autorem obžaloby, měl tedy
soudu dokázat, že Stanislav Devátý se dopustil koncepováním a vyhotove-
ním dvou písemností, jejichž zveřejněním a odesláním vrcholným státním
orgánům trestného činu pobuřování. Šlo o petici SPUSA, podepsanou do 31.1
1988 430 občany, která požadovala dodržování lidských práv a demokratiza-
ci společenského života. Druhou písemností byl dopis týmž adresátům, kte-
rý petici urgoval a jehož text měl být 3.2.1989 vysílán rozhlasovou sta-
nicí Svobodná Evropa. Žádny ze svědků, a bylo jich slyšeno v přípravném
řízení 80 a u hlavního líčení 3, nepotvrdil jakoukoliv účast Stanislava
Devátého při zhodnocování petice, sbírkání podpisů či odeslání státním or-
gánům. Stanislav Devátý sám se k žalované činnosti nevyjádřil. Znalecký-
mi posudky bylo prokázáno pouze to, že S.Devátý obě písemnosti s největ-
ší pravděpodobností podepsal jako ručitel. Protože chyběl jakýkoliv důkaz

/pokračování bodu 26/

že St.Devátý seznámil někoho s textem petice, založil soud svůj výrok o vině na tvrzení, že text petice respektive urgujícího dopisu poskytl rozhlasové stanici Svobodná Evropa. Právě tímto způsobem se podle soudu St. Devátý měl dopustit trestného činu pobuřování, a to navíc kvalifikovaného přísnějším zákonným ustanovením. U hlevního líčení však nebyl proveden žádny důkaz o tom, že St.Devátý oba texty poskytl Svobodné Evropě a navíc ani důkaz o tom, že by vedle urgujícího dopisu tato rozhlasová stanice vysílala i text inkriminované petice. Soud podepřel svůj výrok o vině, považovaný v nezávislém prostředí za bezprecedenční, pouze tvrzení, že prý obžalovaný je se Svobodnou Evropou v telefonickém spojení, jak o tom svědčí rozhovor, který v minulosti rozhlasovým stanicím BBC a Svobodná Evropa poskytl. V dokumentu Charty 77 a VONS se uvádí: "Stíhání Stanislava Devátého pro tr.čin pobuřování považujeme vzhledem k mezinárodním čs.závazkům za nesprávné a nemravné. Jeho odsouzení bez důkazu je však přímo výsledkem právu a čs.společnosti a naplnuje nás hlubokými obavami. Za 20 let, od roku 1968, nám není znám jediný případ rozsudku, který s takovým cynismem porušil základní zásady trestního práva. Při hlevním líčení uvedl obhájce JUDr.Jiří Machurek, že při tomto soudním řízení je porušována hlavní zásada trestního práva, a to, že vina musí být vždy prokázána. Jeho návrhy na doplnění dokazování byly soudem zamítnuty. Obhájce jimi chtěl dosáhnout, aby se prokázalo, v čem je inkriminovaná petice pravdivá a v čem je lživá. Ze 70 přátele St.Devátého, kteří se dostavili do soudní budovy bylo vpuštěno do soudní síň pouze pět. Hlevního líčení se zúčastnili jako pozorovatelé Bernhard Haffke, profesor trestního práva a filozofie a sociologie práva na univerzitě v Pasově, který zastupoval Mezinárodní helsinskou federaci, a dále zástupci velvyslanectví USA a Kanady. Zbytek veřejnosti byl vybrán z aktivních přísluhovaců režimu, kteří rušili soudní jednání. Dokument Charty 77 a VONS v závěru připomíná, že "do vězení má jít jeden z nejslavnějších aktivistů občanských iniciativ, přičemž jeho zdraví je podloženo trojí hladovkou, již uspěšně protestoval proti vazbě, která na něho byla letos již třikrát uvalena". "Vyzýváme všechny lidí dobré vůle, doma i v cizině", uvádí Charty 77 a VONS, "k solidaritě se Stanislavem Devátým a tím i k solidaritě s naším úsilím a zápasem za lidská práva a demokratickou společnost".

Ceskoslovenští nezávislí aktivisté, mezi nimi tři mluvčí Charty 77, předseda čs.helsinského výboru Jiří Hájek a Václav Havel, zaslali dne 31.8.1989 vládám Dánska, Francie, Itálie, Kanady, Lichtenštejnska, Maďarska, Nizozemí, Norska, Polska, Rakouska, republiky San Marino, Velké Británie, USA, NSR, SSSR, Španělska, Švédská a Švýcarska naléhavý dopis v němž vlády těchto signatářských států helsinského Závěrečného aktu informují o odsouzení Stanislava Devátého, o jeho nezákonnému průběhu a dalších politických souvislostech. Nezávislí aktivisté naléhavě adresáty prosí aby "použili všech dostupných prostředků, vyplývajících ze Závěrečného aktu a dalších dokumentů KBSE k přešetření tohoto alarmujícího případu". Přílohou dopisu je společný dokument Charty 77 a VONS k odsouzení St.Devátého a závěrečná řeč St.Devátého před soudem. Dopis byl zaslán na vědomí m.j. Výboru čs.veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci, Mezinárodní helsinské federaci pro lidská práva, Mezinárodní federaci pro lidská práva FIDH a Mezinárodní společnosti pro lidská práva IGFN.

27. Solidarita s pronásledovanými slovenskými aktivisty

Podle posledních zpráv z Bratislavы bylo ukončeno vyšetřování v trestní věci proti Jánovi Černogurskému a Miroslavu Kusému, kteří jsou ve vazbě jako obvinění z tr.činu podvracení republiky a kteří jsou dále stíháni spolu s Hanou Ponickou, Antonem Seleckým a Vladimírem Manákom pro tr.čin pobuřování. Seznámení a výsledky vyšetřování začalo 1.září a má v něm být pokračováno 4.září. Z kruhу blízkých obhajobě se dovídamo, že k hlevnímu líčení by mohlo dojít již v druhé polovině září. Mezitím vzdálostá solidarita s pronásledovanými nezávislými aktivisty. Dne 21.8. vydal proza-

/pokračování bodu 27/

činní koordinační výbor HOS, jehož je všechn pět obviněných účastníky, prohlášené na jejich podporu. Dne 1.9. se stíhanými Slováky solidarizovala Křesťanská unie lidských práv, která ve svém dopise ministerskému předsedovi Adamovi připomíná i případy vězněných moravských aktivistů Vladimíra Veselského a RNDr. Antonína Petráska. Významným počinem je za očení Výboru pro osvobození slovenských demokratů dne 29.8. Tento výbor, který bude usilovat o propuštění Jána Čarnogurského a Miroslava Kusého na svobodu a o zastavení tr. stíhání všech pěti obviněných, uvádí následující kontaktní adresy: Rudolf Battěk Křížíkova 78, Praha 8, Bohumil Doležal, Vinohradská 6, Praha 2, Jiří Koželka, Krkonošská 7, Praha 2, Ladislav Lis, Šiškova 1228, Praha 8, Emanuel Mandler, Nad lesním divadlem 1213, 142 00 Praha 4 a Eva Štolbová, Bubenečská 39, Praha 7. Solidaritu s členem své redakční rady Miroslavem Kusým a se všemi dalšími pronásledovanými slovenskými aktivisty vyjádřily 28.8. i Lidové noviny, které se otevřeným dopisem obrátily "na novináře v Československu i v zahraničí a na národní a mezinárodní novinářské organizace, aby vyjádřili svou solidaritu s pronásledovanými slovenskými autory a požadovali jejich propuštění". V řadě solidarizačních prohlášení se však v nezávislém prostředí hodnotí jako nejvýznamnější solidarita slovenská. 33 slovenských kulturních a vědeckých pracovníků a představitelů veřejného života, převážně činných v oficiálních strukturách, se obrátilo dne 30.8. na prezidenta republiky, aby využil svých ústavních pravomocí a vykonal potřebné kroky k zastavení trestního stíhání a k propuštění M. Kusého aj. Čarnogurského na svobodu. Mezi 33 signatáři dopisu je i Alexander Dubček, bývalý první tajemník UV KSČ. Je to vůbec poprvé, kdy se A. Dubček připojil ke skupinovému vyjádření protestního nebo solidarizačního charakteru. První známé solidarizační prohlášení ze zahraničí přišlo z Varšavy. Významný představitel Solidarity Zbigniew Bujak a poslanci polského Sejmu Zbigniew Janas, Jan Litýnský a Adam Michnik zaslali dr. Jolaně Kusé a ing. Martě Čarnogurské, manželkám obou uvězněných aktivistů, dopisy, v nichž je ujištěno, že učiní vše pro propuštění jejich manželů. Připomínáme v této souvislosti, že Ján Čarnogurský je jedním ze tří československých Polasko-českých solidarity. M. Kusý je v Československu a Maďarsku znám jako obhájce práv maďarské menšiny na Slovensku, této problematice věnoval před dvěma roky i několik delších statí.

28. Prohlášení skupiny HOS Prahy 4

Skupina Hnutí za občanskou svobodu Prahy 4 vydala dne 26.8. prohlášení, v němž děkuje občením MLR, PLR a Itálie, kteří u příležitosti 21. výročí vstupu armád pěti států Varšavské smlouvy a potlačení pražského jara přijeli do Prahy podpořit úsilí demokraticky smýšlejících Čechů a Slováků "o návrat Československa mezi demokratické státy Evropy". V prohlášení se odmítá oficiální obvinění z vměšování do vnitřních záležitostí Československa. Prohlášení, které bylo zasláno velvyslanectvím tří uvedených států a dále Radiokrální straně, maďarskému hnutí FIDESZ a varšavským novinám Cezeta Wyborcza, podepsali Jiří Hochman, Jiří Macháček, Jan Malec, Boris Netopil a Jaroslava Richterová.

29. Domovní prohlídka u Stanislava Zárybnického

Dne 10.8. byla provedena domovní prohlídka u Stan. Zárybnického, dělníka ČSD v jeho bytě v Rakovníku. Při prohlídce bylo odňato větší množství nahraných magnetofonických pásků, sbírka textů oficiálně vystupujících písničkářů Slávka Janouška a Vladimíra Merty a další písemnosti a materiály. S. Zárybnický, který je znám příznivcem trampské a folkové hudby a hudby country pod přezdívkou Houla zveřejňuje v Portýru vycházejícího po dobu konání celostátního finále Porty v Plzni zasvěcené čládky. Pod vlastním jménem píše do časopisu Gramorevue a Melodie. Sestavil rovněž sbírky textů Jarka Nohavicy, Jardy Hutky a Karla Kryla, které doplnil o publikované rozhovory, fotografie, fejetony a pod. Publikáční činnost S. Zárybnického zahrnuje, dále vydávání tzv. Popertýra aneb Portýr č. 5 s uceleným pohledem na veškeré portovní dění včetně kritických připomínek a přehledu roční ediční činnosti hudebních vydavatelství se stručnými komentáři. Podílí se i na organizaci oblastních kol Porty a často bývá členem poroty. Z kruhu blízkých VONS se do této výboru jeho příspěvky nejdíle zařazují. Po trestním stíhání, takže se

Mezinárodní výbor na ochranu novinářů se sídlem v New Yorku poslal dne 25.8. generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ Miloši Jakešovi telegram. Vyjadřuje v něm hluboké zlepšení nad zprávami o zastrašování, napadení a zadržení několika zahraničních novinářů v průběhu manifestace 21.8. v Praze. Tímto postupem čs. policie byli postiženi:

- Robert Pammer a Arno Schaden z rakouské agentury VNI, kteří byli zadrženi 21.8. a propuštěni až po 48 hodinách;
- István Lájos a Pál Huber z maďarské státní televize a László Pesthy z nezávislého videožurnálu, rovněž zadržení 21.8. a propuštěni až po 48 hodinách;
- Franco Trifone, kameraman druhého programu italské televize, jehož policie udeřila a jemuž zničila kameru;
- Petr Slevin, korespondent amerického listu Miami Herald, který byl na krátkou dobu zadržen a jemuž byl odebrán film;
- Josef Kosnar, zvukař rakouské televize ORF, který byl skopán a byl mu přetíznut kabel magnetofonu.

Výbor považuje akce čs. úřadů proti této novinářům za porušení mezinárodních úmluv v oblasti lidských práv a žádá Miloše Jakeše, aby se osobně zasadil o to, aby v budoucnosti mohli novináři vykonávat svoji práci v Československu beze strachu ze zásahu nebo zastrašování úředů.

31. Renata Pánová stane opět před soudem

Dne 14.9.1989 se má konat u okresního soudu v Táboře hlavní líčení v tr. věci proti Renatě Pánové; líčení má probíhat od 8.hodin v jednací síni č.12. Soud bude rozhodovat o obžalobě, jíž je 18letá prodavačka z Táboru, učastnice hnutí Demokratická iniciativa, stíhána pro tr.čin schvalování tr.činu, jehož se měla dopustit tím, že při letošní prvnájové manifestaci v Táboře nesla transparent s heslem "Dialog-ne obušky a celý vězníc" se jmény V.Havla, J.Petrová, I.Jirouse, T.Dvořáka a H.Marvanové. Jak jsme již oznámili, byla Renata Pánová, která je od 3.8.ve vazbě ve věznici v Českých Budějovicích, dne 18.8.odsouzena okresním soudem v Českých Budějovicích pro přečin proti veřejnému pořádku ke třem měsícům nepodmíněně, a to za vylepování výzvy k tiché manifestaci u přiležitosti 21.výročí vojenské intervence do Československa. Tento rozsudek českosudovického soudu není dosud v právní mocí. Bude-li Renata Pánová uznána žalovaným tr.činem, o němž bude nyní rozhodovat soud v Táboře, hrozí jí trest odňtí svobody do jednoho roku. V tomto souhrnném trestu bude zahrnut i dřívě vyšovený trest v trvání tří měsíců.

32. Sašovi Vendrovi přeměněn podmíněný trest na nepodmíněný

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl dne 4.9. ve veřejném zasedání, že trest odňtí svobody, který byl uložen mluvčímu Charity 77 S.Vendrovi rozešudkem obvodního soudu pro Prahu 2 z 22.2.1989 jako trest podmíněný, se vykoná. Uvedeným rozsudkem byl Saša Vondra uznán vinným předinem proti veřejnému pořádku, jehož se měl dopustit dne 16.1.na Václavském náměstí v Praze tím, že k soše sv.Václava se pokusil položit květiny k uctění památky Jana Palacha. Byl za to odsouzen vedle trestu peněžitého k trestu odňtí svobody v trvání dvou měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu dvou let. Obvodní prokurátor pro Prahu 2 JUDr.František Antoš podal 3.8. soudu návrh na přeměnu podmíněněho odloženého trestu na trest nepodmíněný, neboť prý S.Vondra nevede rádny život pracujícího člověka. Prokurátor to zdůvodňoval tím, že rozhlasová stanice Svobodná Evropa při vysílání provolání "Několik vět" uvedla, že případní signatáři mohou své podpisy předávat nebo zasílat též na adresu Saši Vendry. Při domovní prohlídce u Saší Vendry byly pak nalezeny kopie provolání Několik vět a další písemnosti, které mají podle prokurátora protispoločenský charakter. - Věc rozhodoval samosoudce obvodního soudu pro Prahu 2 JUDr.Tomáš Vrchlabský, obhájcem byl JUDr.Otakar Notejl. Soudního jednání se mohlo zúčastnit asi 15 přátele Saši Vendry, dalších 15 se do soudní síně nevešlo. Přítomni byli také Judith MacGregorová, první tajemnice velvyslanectví Velké Británie a zástupce americké

/pokročování bodu 32/

Beisinski Watch David Kennedy, profesor Harvardské univerzity. Saša Vondra při veřejném zasedání uvedl, že pracovní smlouva s pojníkem Meta, kde byl dříve zaměstnán, mu nebyla prodložena na základě trojí intervence neznámých lidí v podniku. Prostředky na obžívu má z dědictví po otci, o čemž předložil doklad. Vykázal se soudu rovněž dokladem o pobírání stipendia, které mu v červnu t.r. udělila Švýcarská společnost T.G.M. ManMeika Saši Vondry pracuje, on sám se stará o domácnost. Kromě toho věnuje veškerý volný čas práci v Chartě 77, jejímž je mluvčím. Je to práce od rána do noci a práce spojenec užitečná, uvedl Saša Vondra. Pokud jde o provolání Několik vět, upozornil obhájce soud na to, že v žádém soudním výroku nebyl tento text dosud označen za protispolečenský. - Soud vyhlásil v závěru zasedání usnesení, že odsouzený RNDr. Alexandr Vondra nevyhověl podmínkám podmíněného odsouzení, a proto je nezbytné, aby uložený trest vykonal. Saša Vondra podal proti tomuto usnesení stížnost, kterou do tří dnů přísehně závadní. O stížnosti bude rozhodovat Městský soud v Praze, a to v neveřejném zasedání, tj. již bez účasti Saši Vondry a jeho obhájce.

33. Miroslavu Kusému a Jánovi Černogurskému hrozí až deset let vězení
 Z kruhu blízkých obhajobě se dovidáme, že v trestní věci proti JUDr. Jánovi Černogurskému a spol. začalo dne 1.9. seznámení s výsledky vyšetřování. U Jána Černogurského a Mira Kusého, kteří jsou ve vazbě, má seznámení probíhat začátkem tohoto týdne. Dne 1.9. bylo však oběma obviněným a jejich obhájcům oznámeno, že trestná činnost podvracení republiky, dosud posuzovaná podle 1. odstavce č. 98 tr. zákona, bude nadále posuzována podle přísnějšího ustanovení podle odstavce 2a, tedy jako podvracení republiky páchané ve spojení s cizím činitelem. Tímto cizím činitelem je podle posudku znalců z akademie věd rozhlasová stanice Svobodná Evropa, již měli Miro Kusý a Ján Černogurský poskytovat své texty. Touto změnou právní kvalifikace se rovněž mění trestní sazba, v níž bude oběma obviněným, budou-li uznáni vinnými, vyměřen trest: až dosud byla 1 rok až 5 let odňtí svobody, nyní je tři až deset let odňtí svobody. MUDr. Vladimír Menák, Hans Penická a Anton Selecký, kteří jsou dále stíháni na svobodě pro trestný čin pobuťování, mají obvinění nezměněno a mohou být odsouzeni k trestu 6 měsíců až tři let odňtí svobody. Z Bratislavы bylo znova potvrzeno, že hlavní líčení v trestní věci pěti slovenských aktivistů nezávislých iniciativ by se mohlo konat již v druhé polovině září.

34. Hledovka Vladimíra Veselského

VONS vydal dne 4.9. zádelem č. 1064, v němž oznamuje, že téhož dne byl Vladimír Veselský, 23letý členík z Brna, zadržený při manifestaci 21.8. v Brně v Orlí ulici, seznámen s výsledky vyšetřování. Tento zakládající člen Moravské mládeže je obviněn z tr. činu útoku na veřejného činitele, neboť při při zákrsku příslušníků VB, kteří ho chtěli předvést, se vzpíral, fyzicky je napadl a jeden z nich se přitom zranil o sklo výlohy, které Vl. Veselský při konfliktu rozbil. V usnesení o trestním stíhání se už neuvádí, jak je možné, že se to stalo v průjezdu domu, kam příslušníci VB Vladimíra Veselského odvedli, když odmítli jejich protiprávní výzvu, aby je následoval do služebního automobilu. Když tři příslušníci VB zatáhli Vladimíra Veselského do domu, čtvrtý klidně zavřená vrata, aby tam nikdo nevstoupil. Legenda o tom, že v průjezdu domu Vladimír Veselský tři uniformované příslušníky VB fyzicky napadl, působí velmi nevěrohodně. Za tr. čin z něhož je V. Veselský obviněn, může být odsouzen až ke třem letům odňtí svobody. Vladimír Veselský je od svého zadržení 21. srpna ve vazbě a protože vyhlásil na protest proti nespravedlivému uvěznění hisdovku a jeho zdravotní stav byl vážný, byl 29.8. převezen do vězenské nemocnice v Praze na Pankráci. Byl v bezvědomí,

/pokračování bodu 34/

a proto bylo postupováno ve smyslu zákona o péči o zdraví lidu a Vladimír Veselský byl celkem čtyřikrát vyživován uměle. Dne 4.9. byl V.Veselský a jeho obhájce JUDr.Jiří Machourek z Brna seznámen s výsledky vyšetřování. Pokud V.Veselský přistoupí na radu obhájce, a hladovku přeruší, bude eskerován zpět do věznice v Brně-Bohunicech a v druhé polovině září by mohlo dojít k soudnímu projednávání případu. Dne 5.9. zaslala skupina brněnských občanů telefax Amnesty International do Londýna, v němž prosí o pomoc Vladimíru Veselskému, který je v kritické situaci. Telefax podepsal Jaroslav Šabata.

35. Počet signatářů Několika vět přesahly 23 tisíc

VIA je zmocnena prohlásit, že do 5.září se k provolání Několik vět připojilo 23 226 občanů.

36. Další represe za Několik vět

Samosoudce okresního soudu v Kroměříži JUDr.Vladimír Jurka, vydal dne 23.8. trestní příkaz, v němž shledal 21letého Martina Hassu, bytem Kroměříž, ul.Čs.lidové armády 4009, vinným spácháním přestupku proti veřejnému pořádku, neboť v červenci t.r. sbíral podpisy pod provolání Několik vět, které pak, jak se uvádí "odesílal do Prahy neznámé instituci k dalšímu použití". Tím "rozšířil tiskovinu, která svým obsahem narušuje zájem socialistického státu na zachování veřejného pořádku", píše se v trestním příkazu. Soudce Jurka ze to Martina Hassu odsoudil k peněžitému trestu ve výši 5000 Kčs a v případě nedobytnosti této částky k náhradnímu trestu v trvání dvou měsíců. Martin Hassa podal proti tomuto rozhodnutí dne 31.8. odpor, v němž namítá, že soudce se nevypořádal se skutkovou podstatou přečinu tak, jak mu to ukládá trestní řád, zejména pak neupřesnil, čím konkrétně písemnost Několik vět narušuje zájem státu na zachování veřejného pořádku. Podle trestního řádu se podáním odporu trestní příkaz ruší a dojde k hlavnímu líčení, kde se bude otázka vinu a případného trestu řešit znova. Martinu Hassovi však již nemůže být uložen trest vyšší než ten, který mu byl uložen trestním příkazem. Proti rozsudku bude ještě přípustné odvolání ke krajskému soudu v Brně. Martin Hassa je první, kdo je podle našich informací odsouzen - byl zatím nepravosoceně - za rozšířování provolání Několik vět. Celkově jsme zaznamenali již 19 případů, kdy bylo občanům vysloveno podezření z přečinu buď proto, že pod provolání sbírali nebo proto, že ho rozšířovali formou letáků. Doplňujeme nyní původní informace o dvou z nich, které dokonce postihla vazba. Pavel Škarýd /viz bod 14 tohoto servisu/ je od 26.8. na svobodě, údajně byl z vazby, kterou vykonával ve věznici v Litoměřicích s učinností od 18.8., kdy byl zadržen, propuštěn prokurátorem a odškodněn, že "důvody vazby pomínuly". Je dále stíhán na svobodě. Ve vazbě v Brně-Bohunicech je RNDr.Antonín Petrásek, matematik, nar.8.10.1955, bytem Blažnická 8, Brno-Vinohrady /v bodě 15 tohoto servisu jsme uvedli jeho adresu chybně/, který byl zadržen 20.8. a dne 21.8. po půlnoci byly provedeny domovní prohlídky v jeho brněnském bytě a v bytě jeho rodičů v Bořeticích. Neznáme právní důvod nařízení obou prohlídek, víme jen, že byly motivovány, tím, že se v bytech mohou nacházet písemnosti související s podezřením, že Antonín Petrásek rozšířuje provolání Několik vět. Podle vyjádření jednoho člena VDNS pochází informace, že dr.Petrásek je obviněn z tr.činu pobuřování, od jeho rodičů a nebylo zatím možno ji ověřit.

/pokračování bodu 36/

V souvislosti s Výborem na ochranu signatářů provolání Několik vět, který byl v těchto dnech v Československu ustanoven, uvádíme, že nám dosud není znám jediný případ, kdy by někdo z více než 23. 000 signatářů Několika vět byl trutně postižen za pouhé podepsání tohoto provolání. Řízení o přečinu a následné trestné stíhání je vedeno výhradně s těmi, kdož sbírají podpisy a/nebo Několik vět rozšírují jako letáky.

37. Protest amerického velvyslanectví v Praze

Velvyslanectví USA podalo dne 1.9.1989 na ministerstvo zahraničních věcí v Praze protest proti postupu čs.úřadů proti Stanislavu Devátému, který byl odsouzen okresním soudem v Gottwaldově ke 20 měsícům s vůči Jánovi Čarnogurskému a Miroslavu Hušému, kteří byli vzati do vazby. Čs.ministerstvo nedalo do 5.září americkému zastupitelskému úředu odpověď.

38. Jan Šubrt podmíněně propuštěn

Jak oznámil VONS ve svém sdělení č.1065 z 5.9.1989, byl téhož dne propuštěn podmíněně z výkonu trestu 21letý Jan Šubrt z Horní Sytové z okresu Semily. Jan Šubrt byl vloni odsouzen k 16 měsícům odňtí svobody za tr.čin ne-nastoupení vojenské služby. Ve výkonu trestu byl Jan Šubrt v BVU Oráčov, kde rovněž zasedl senát vojenského obvodového soudu v Praze. Nevikonaný zbytek trestu v trvání 6 měsíců a 23 dní mu podmíněně odkošil na zkušební dobu dvou let. Podle vyjádření Jana Šubrta bude provádět podobně možné, aby nastoupil do zaměstnání do ostravských dolů s desetiletým závazkem, čímž by se na něho povinnost vojenské služby nevztahovala. Kromě VONS upozorňovalo na tohoto odpůrače vojenské služby z důvodu náboženského přesvědčení Nezávislé mírové sdružení.

39. Ustavilo se hnutí za nenásilí

Tomáš Dub z Prahy, Ladislav Henek z Brna a Ivo Mladek z Opavy podepsali úvodní prohlášení Hnutí za nenásilí, které "chápou jako volné a nezávislé sdružení lidí, kteří chtějí aktivně prosazovat a šířit myšlenku nenásilí ve všech oblastech a na všech úrovních života člověka a společnosti". Nenásilí nechápou v žádném případě jako pasivitu či dokonce zbabělost, vyznávají se z toho, že aktivní nenásilný odpor vůči násilí považují za projev nejvyšší statečnosti. Ke sdružení v tomto hnutí je přivedla m.j. "víra, že nejen jím se zdá sen o plnetě Zemi, na které se znovu narodil ČLOVĚK". Za svůj základní dokument, otevřený k dalšímu rozpracování považuje své úvodní prohlášení a Slovo o nenásilí, což je soubor jednotlivých myšlenek a postřehů o nenásilí, které jsou vytisknuty na jednom letáku. Hnutí za nenásilí poslalo také dva dopisy před 21.srpнем, jeden je adresovaný čs.vládnosti a druhý prezidentu republiky Gustávu Husákovi. V dopisech se konstatuje, že 21.srpna 1988 je bohužel nedělitelně spjat s násilím. Občané se vybízejí, aby se rozhodně nikým a ničím nenescháli vypořádat s násilím, prezident republiky je žádán, aby v atmosféře emoci a zastrašování, vyvolané hromadnými sdělovacími prostředky, účinným uplatněním své autority pomohl zabránit zhoršení situace. Úvodní prohlášení Hnutí za nenásilí připomíná 120.výročí narození Mahátmy Gándhího, jehož myšlením je nesporně inspirováno. Kontaktní adresy Hnutí za nenásilí jsou: Tomáš Dub, U akademie 9, Praha; Ladislav Henek, Horova 40, Brno; Ivo Mladek, Vaňkovova náměstí 15, Opava.

40. Domovní prohlídka v bytě Petra Uhla

Ve čtvrtek 7.září proběhla domovní prohlídka v pražském bytě Petra Uhla, signatáře Charty 77, člena VONS a pracovníka VIA. Domovní prohlídku provedli vyšetřovatelé Státní bezpečnosti z Brna kpt.JUDr.Kamil Topolář a por.JUDr.Martin Klime a pět důstojníků StB z Prahy v rámci trestního stíhání pro podvracení republiky proti Petru Pospíchalovi, které je vedeno od ledna 1987, tedy dva a půl roku, přičemž Petr Pospíchal je od května 1987 stíhaný na svobodě. Domovní prohlídka trvala od 17.00 do 23.30 a bylo při ní odnato několik desítek kilogramů písemností, psací stroj a jeden ze dvou telefonních přístrojů, které se nacházely v bytě, jednalo se o moderní tlačítkový přístroj s pamětí na telefonní číslo. Příslušníci StB

/pokračování bodu 40/

se zaměřovali především na materiály související s prací Východoevropské informační agentury a informací o Chartě, což je patrné i z odnětí telefonu, které je právně naprosto nezdůvodnitelné a zcela zjevně nijak nesouvisí s údajnou trestnou činností Petra Pospíchala. V průběhu dozvědi prohlídky přišlo do bytu Petra Uhla na návštěvu nejméně 12 lidí. Čtyři Češi a 4 francouzští oboráři. Všechni čs. občané, bez výjimky, byli na místě filmováni, podrobeni tzv. bezpečnostní prohlídce, která byla nezávazná, a předvedeni na okresek VB na nám. Míru, kde jim byly při opekování prohlídce zabaveny písemnosti, magnetofonové kazety a navíc byli podrobeni výslechu. Po několika hodinách byli propuštěni. Mezi zadrženými byl také mluvčí Charty 77 Saša Vondra a Jan Kandák Urban, pracovník VIA. Francouzští občané byli filmováni, byla zaznamenána jejich jména a data narození a poté byli propuštěni.

41. Zádost O. Veverky o podmíněné propuštění

Dne 25.9. má okresní soud v Kladně projednávat žádost Otakara Veverky o podmíněné propuštění z výkonu trestu odňtí svobody. Ota Veverka je od 16.1. vězněn ze toho, že položil květiny k soše sv. Václava, k uctění památky Jana Palacha, který se tam před dvaceti lety upálil na protest proti postupující demoralizaci po vpádu vojsk pěti států Varšavské smlouvy do Československa. Ota Veverka byl odsouzen na jeden rok a je vězněn v NVU Vinařice u Kladna. Náčelník ústavní věznic Ota Veverku k podmíněnému propuštění nedoporučil. Otakar Veverka je ve špatném zdravotním stavu, trpí žaludečními vředy.

42. Setkání s rakouským činitelem

V Československu díl v těchto dnech na návštěvě městský radní a člen zemské vlády Václav Englelmayer, který je zároveň generálním tajemníkem křesťanské frakce Rakouské odborové federace. Dne 9.9. se sešel k přátelské besedě se signatáři Charty 77 Václavem Bendou, Václavem Malým, Petrem Uhlem a mluvčími Charty 77 Šašou Vondrou a Danou Němcovou. Beseda probíhala v bytě Václava Bendy, trvala tři hodiny a začala se ji také tajemník rakouského velvyslanectví v Praze. Günther Englelmayer vyložil zásady zahraniční politiky včetně vztahů k nezávislým hnutím a odborovým organizacím ve východoevropských zemích, která se snaží uplatňovat Rakouská lidová strana, jejímž je členem. Značná část rozhovoru se týkala československých politických vězňů, rakouští hosté se zajímali o podrobnosti jednotlivých případů. Byly zvažovány možnosti solidárních akcí s těmito vězni. Beseda se týkala rovněž perspektiv rakousko-čs. vztahů v rámci rychle se měnících politických poměrů v Evropě. Byly stanoveny i konkrétní formy spolupráce, zvláště v oblasti kultury a vědy.

43. Odezva bratislavské solidarity v Čechách

Jak jsme již oznámili, obrátilo se 33 slovenských předsavitele kulturního a společenského života, včetně Alexandra Dubčeka na prezidenta republiky s žádostí, aby použil svých ústavních práv a zastavil trestní stíhání v tr. věci proti pěti slovenským intelektuálům. 91 občanů z Čech, převážně pražských kulturních a vědeckých pracovníků, odesalo dne 8.9. prezidentu republiky dopis následujícího znění: "Panu prezidente, prosím se ztotožňujeme s obsahem dopisu z Bratislavы, kterým se na Vás dne 30. srpna 1989 obrátilo 33 čs. občanů ve věci trestního stíhání PhDr. Miroslava Kusáho, JUDr. Jána Černogurského, spisovatelky Hany Ponické, docenta MUDr. Vladimíra Hanáka a Antona Seleckého. Také my, níže podepsaní, Vás našíhově žádáme, abyste se zasadil o zastavení trestního stíhání, zrušení obvinění a okamžité propuštění prof. Miroslava Kusáho a dr. Jána Černogurského z vazby." Tento dopis mezi jinými podepsali: herec Karel Bartoška, divadelní režisér a dramatik Arnošt Goldflam, cestovatel Jiří Hanzelka, spisovatel Václav Havel, filozof Ladislav Hejdánek, katoličtí kněží Václav Malý, Inocenc František Kubíček a Josef Zvěřina, herec a dramaturg Petr Oslizlý, sečer Karel Nepraš, literární kritik Sergej Machonin a všechni tři současní mluvčí Charty 77.

DVACÁTÁ STRANA VIA PRAHA CS 050/89, zapečete 26.8.

41. Vladan Kočí nastupuje trest odnětí svobody

Vladan Kočí, odpěrač vojenské služby z důvodu náboženského přesvědčení, byl vyzván, aby dne 11.9. nastoupil trest odnětí svobody. Vladan Kočí byl za nenessteupení základní vojenské služby odsouzen již podruhé - k trestu 16 měsíců odnětí svobody, od 5.6. do 10.8. byl ve vazbě. Žádosti jeho obhájce, aby mu byl poskytnut odklad vykonu trestu o jeden měsíc v souvislosti s jeho žádostí o vystěhování do ciziny, nebylo tedy vyhověno. Vladana Kočího hájí Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných a ředitel solidárních akcí v jeho prospěch podnikli aktivisté Nezávislého mírového sdružení, které usiluje o zavedení náhradní civilní služby pro ty, jimž svědomí nebo náboženská víra nedovoluje cvičit se ve zbrani.

42. Odvolací řízení v trestní věci předčinu Renaty Pánové

Již několikrát jsme informovali o osmnáctileté prodavačce Renatě Pánové z Tábora, účastnice Hnutí demokratické iniciativy, která je od 3.8. ve vazbě ve věznici v Českých Budějovicích jako obviněná z předčinu proti veřejnému pořádku. Měla se ho dopustit vylepováním plakátů s výzvou k protestnímu shromáždění, které se mělo konat 20. srpna v Českých Budějovicích u přiležitosti 21. výročí sovětské vojenské intervence do Československa. Za tento předčin byla již 18. srpna odsouzena ke 3 měsícům odnětí svobody nepodmíněně, a to spolu s ing. Josefem Rašem z Prahy, který dostal podmíněný trest. Proti tomuto rozsudku se Renata Pánová odvolala a o jejím odvolání bude rozhodovat krajský soud v Českých Budějovicích ve středu 13.9. od 8 hodin v jednací síni č. 62 v I. patře soudní budovy. Jak jsme již oznámili dříve, hned následující den, ve čtvrtek 14.9. bude probíhat od 8 hodin v jednací síni č. 12 okresního soudu v Táboře hlavní líčení v jiné její trestní věci, v níž je žalována z trestného činu schvalování trestného činu. Toho se měla dopustit na 1. máje při manifestaci v Táboře tím, že nesla transparent s heslem "Dialog - ne obušky a celý vězníc" se jmény tehdejších politických vězňů Václava Havla, Jany Petrové, Ivana Jirouse, /který je vězněn i nyní/, Tomáše Dvořáka a Hany Marvanové. Bude-li uznána vinnou, hrozí jí u táborského soudu trest odnětí svobody až do jednoho roku. V tomto souhrnném trestu bude zahrnut i již vyslovený trest za předčin, souzený v Českých Budějovicích. Případem Renaty Pánové se zabývá Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, který považuje vězněný 18 leté dívky za nendášilnou protestní činnost za represi, ve světě zcela jedinečnou.

43. Pochod za politické vězně zapečten

Nezávislá skupina MKJL chtěla uspořádat 9.9.1989 pochod za politické vězňů. Začátek měl být v 15 hodin, pochod měl probíhat po pražských ulicích ve čtyřech trasech a jednotlivé proudy se měly spojit v 17 hodin u Peteschkovského paláce a připojit se k běhu třídu Politických vězňů, který je zde každodenně pořádán Společností za veseléjší současnost jako výraz solidarity s politickými vězni. 4 místa srazů - na stanici metra Vítavská, na Sínské náměstí v Libni a v Karlíně na Lyžkově náměstí a ve Švernovských sadech - připomínala všecky spíše místa manévrů bezpečnostních složek. Velké množství uniformovaných i neuniformovaných příslušníků SNB kontrolovalo občanské průkazy přicházejících občanů a podezřelé odváželi na oddělení VB v Křížkově ulici. Zde bylo zadřžováno 29 občanů, z toho bylo 20 zájemců o pochod a 9 občanů, kteří sice s pochodem neměli nic společného, ale které z toho policii podezírala. Jednou z těchto obětí byla i těhotná žena, která byla na základě intervence ostatních zadržených s si po hodině propuštěna, ostatní byli propuštěni po formálním výslechu až po čtyřech až šesti hodinách. Ve třídě Politických vězňů byl přistaven policejní autobus, jímž bylo na oddělení VB ve Školské ulici převezeno dalších 7 lidí včetně 68letého otce Petru Payna, který šel z pošty náhodou okolo a s Petrem Paynem se na chvíli zastavil. Pan Payn musel být pro srdeční

/pokračování bodu 43/

slibost převezen do nemocnice na Slupi. Všichni zadržení ve Školské ulici byli během večera také propuštěni. Potěšitelné je, že se třem lidem podstílo prorazit policejní kordon v třídě Politických vězňů, proběhnout jí a tím zachovat kontinuitu "běhu". Tato represe bezprostředně souvisí s událostmi popisovanými v naší příští správě.

44. Represe proti běhu za politické vězně

V pátek 8.9. v 17 hodin znemožnila skupina uniformovaných i neuniformovaných příslušníků SNB konání pravidelného běhu třídou Politických vězňů, věnovaného tento den Stanislavu Devátému. Bylo zadrženo několik účastníků běhu, přičemž příslušníci SNB použili v několika případech násilí. Mezi zadrženými byli: Jiří Wolf, Karel Vašek, Josef Kuhn, Jitka Němcová, Jakub Čech, Petr Vařeka, Martin Vachala a Josef Štochl. Byli převezeni na oddělení VB do Školské ulice, kde byli, opět s použitím násilí proti některým z nich, donuceni na dvoře stát obličejem ke zdi. Všichni byli podrobeni osobní prohlídce a postupně vyslýcháni. Uniformovaní i neuniformovaní policisté se tentokrát chovali velice hrubě. Josef Štochl byl jedním z mužů v civilu uhozen pouty ze zadu do hlavy tak prudce, že omylem 3 krvácející ránu na klavě zůstal asi čtvrt hodiny ležet na betonovém dvoře. Teprve po důrazných protestech ostatních zadržených mu jeden z nich poskytl první pomoc a byl přivedán lékař. Jedinou pomoc, kterou mu příslušníci VB předtím poskytli, představoval kbelík vody, který na něj vylili, aby se probral z bezvědomí. Lékař se dostavil až po další půlhodině a nařídil okamžitý převoz zraněného do nemocnice, kde mu musela být rána sešita třemi stehy. Všichni ostatní zadržení byli při výslechách varováni, aby se v sobotu 9.9. nezúčastnili připravovaného pochodu za politické vězně s tím, že si to Bezpečnost "vyřídí" s každým, kdo se tam objeví. Všichni zadržení byli postupně mezi 21. a 22. hodinou propuštěni. Jde o první vážný útok na tuto dosud víceméně tolerovanou akci Společnosti za veselý současnost. Od 1.5., kdy byl tento každodenní běh odstartován, se ho zúčastnilo už mnoho set běžců a jen výjimečně byl některý z nich zadržen.

45. Jiří Hájek piše Izvěstijím

Sovětský deník Izvěstija uveřejnil 19.8. pod titulem To bylo v Praze rozhovor s třemi účastníky událostí ze srpna 1968 v Československu. Jiří Hájek, tehdejší ministr zahraničních věcí, napsal redakci Izvěstijí dopis, v němž reaguje na dva z těchto rozhovorů. Vyslovuje "uznání a dík na rozhovor s V.V. Něfědovem, ukazující, že pozitivní sovětské lidé, i když povolení k účasti na vojenském vpádu do Československa, dokázeli přes nepravidlivou propagandu, jim vnucovanou vojenskou nařizovací cestou, zachovat si jak zdravý smysl pro realitu, tak i lidský vztah k lidu okupované země, respekt k jeho důstojnosti a pochopení pro jeho myšlení a cítění, a našli odvahu k poznání, ugnání i vyslovení pravdy o tomto tragickém činu, jenž hlučoce urazil lid Československa a vyvolal nejhlučší odcitízení mezi národy našich zemí za celé staletí jejich přáteckých vztahů."

V další části svého dopisu Izvěstijím reaguje Jiří Hájek věcně na hrubovou nepravdu, vyjádřenou v rozhovoru s K.T. Mazurovem, který Izvěstije rovněž zveřejnil. K této části dopisu poskytl Jiří Hájek naší agentuře následující rozhovor, který zaznamenal Jan Urban.

VIA: Dopis, o němž bude řeč, je natolik zajímavý, že ti ho při tvém dosud posledním zavření dne 6.9. ře. StB zabavila. Proč jsi ten dopis psal?
JH: Radu lidí mě upozornila na zmínku v rozhovoru Izvěstijí o Mazurovem, kde se sluvilo o tehdejším čs. ministru zahraničních věcí, který měl v lednu 1968 udělat v nějakém projevu nářížku na možné vyataupení Československa z Varšavské smlouvy. Po přečtení článku, který nebylo lehké v Praze sehnat, jsem považoval za nutné redakci Izvěstijí napsat. Pokud

/pokračování bodu 45/

se totiž pamatuji, tak jsem žádnou takovou narážku nejen neučinil, ale s tímto problémem jsem se během té krátké doby ve funkci nikdy nesetkal. Myslím si také, že kdyby v tehdejší době cokoli v mých veřejných vystoupeních a řezech mohlo být - v nejhorší možné interpretaci - vykládáno jako náznak umyslu Československa opustit Varšavskou smlouvu, okamžitě by se objevila sovětská diplomatická demarše a navíc kampaně ve sdělovacích prostředcích. Vzpomínám si, s jakými nesmysly za mnou tehdy diplomaté těch zemí chodili. Jen pro příklad - zástupce BDR si přišel stěžovat, že někde v našem tisku byla uveřejněna karikatura Waltera Ulbrichta. Už jenom na takových věcech bylo vidět, jak neuvěřitelně citlivá byla v té době ta druhá strana. Vítala také každou příležitost, aby nás mohla z něčeho obvinit. A protože se nic takového, o čem mluví v Izvěstijích Mazurov, během mého úřadování nestalo, nebylo to použito ani v žádném z těch pozdějších hanopisů, co se o nás později psaly. A nebylo to použito ani v Poučení, a tam se tehdy použil kdejaký drb. Proto jsem byl jak já, tak i řada přátel, tím Mazurovovým výrokom překvapen, a proto jsem považoval za nutné reagovat

VIA: Proč tedy Mazurov používá ještě po více než dvaceti letech takovou dezinformaci?

JH: Jeho rozhovor v Izvěstijích je příkladem toho, jak se lidé jeho druhu a tehdejšího postavení staví k dnešním problémům. On je pro perestrojku. Sám zdůrazňuje, že by dnes něco takového, jako vojenaká okupace, nebylo možné. Ale pak usilovně a křečovitě hledá argumenty, jimiž by dokázal, že to, co tenkrát udělal, bylo správné. A hledá je tak absurdně daleko, že oprávnění k invazi hledá v karibské akcí krize a postavení berlínské zdi. To pro něj může být důkazy, že existovala napjatá situace a že v ní bylo možné udělat to, co tehdy udělali.

VIA: Jak se díváš na jeho přiznání, z něhož vyplývá, že v srpnu 1968 přijel do Prahy pod cizím jménem, vlastně připravovat státní převrat ve spogenecké zemi?

JH: Myslím, že Mazurov v rozhovoru neřekl právě ty nejdůležitější věci o tom, jak vyjednával s našimi reakcionáři, co s nimi bylo dohodnuto a proč musel přijet právě takovým způsobem zajistovat politický účinek vojenské intervence.

VIA: Věděla tehdy čs. vláda o jeho příjezdu?

JH: Pokud já vím, tak ne. Ale je zjevné, že celé to bylo provedeno tak, aby o tom věděli jen ti, o kterých mluvil Vasil Bilák ve svých pamětech a János Kádár ve svém posledním interview. Pravdou zůstane, že s těmito lidmi dohodnut byl, ale o tom rozhovoru neřekl ani slovo.

VIA: Proč dnešní vedení v SSSR, při vší své snaze o glasnost, mlčí k čs. událostem roku 1968 a jaké to podle tvého názoru může mít důsledky?

JH: Dávad mlčení vidím v tom, že sami mají dost složitou situaci. Gorbačov a ti, co ho podporují, se zřejmě domnívají, že by si tím svoji vlastní situaci ještě více zkomplikovali a že by ji tím možná vyvstali další protivníci. A za druhé si zřejmě myslí, že tady v Československu by odchod nynější vládnoucí skupiny mohl vytvořit určité vacuum nebo krizovou situaci, která by jim zase všechno ztížila. Já si však nsopak myslím, že prodlužování tohoto stavu jim mohou, třeba v další perspektivě, vzniknout složitosti mnohem větší.

VIA: V listopadu letošního roku uplyne 50 let od tvého prvního zatčení. Zatím naposledy jsi byl policí zadržen 6.9.1989. Je ti 76 let. Proč tedy stále ještě...?

JH: Jenom pro upřesnění: První potíže s policí jsem měl už před 55 lety. V roce 1934, tehdy kvůli mé účasti na mezinárodní konferenci mládeže proti válce s fašismem, kterou v létě 1933 sezvali do Francie Henri Barbusse a Romain Rolland. Čs. delegace tam tehdy jela ilegálně, a proto to o pár měsíců vydetektovala policie. A po fašistické okupaci jsem byl za svou činnost v ilegálních hnutích levicové mládeže a v Informační službě národního osvobození v listopadu 1939 zatčen a pět a půl roku vězněn. No, a proč takový dědek nedá pořád ještě pokoj? Protože si myslí, že je taky zodpovědný za různé věci a že teď jde o to, ty věci hákat začít dávat do pořádku. A tak se snažím sapon trochu se zúčastnit.

8.9.1989

46. Přehled represí za rozšířování petice Několik vět

/Předchozí zprávy k tomuto tématu: VIA PRAHA CS 044-4, 046-9, 047-2, 048-5, 049-11, 050-14, 15, 29, 36 a VIA BRNO 001-7./

Bostaváme stále další informace o postižích občanů, kteří sbírají podpisy pod provolání Několik vět případně text této petice rozmnožují či rozšířují formou letáků. Řízení pro přečin proti veřejnému pořádku bylo z tohoto důvodu zahájeno již proti 30 občanům. Tak je postižen Miroslav Grha z Volar, byl prachatickým soudem odsouzen k podmíněnému trestu odňaté svobody v trvání tří měsíců s odkladem na zkušební dobu tří let a zároveň i peněžitému trestu ve výši 3000 Kčs. Kroměřížský soud odsoudil k 5000 Kčs Martina Hassu z Kroměříže, okresní soud v Uherském Hradišti odsoudil ke 4.500 Kčs MUDr. Zdenku Kláškovou, soud ve Žďáru nad Sázavou Vítu Bočka ze Žďáru ke 3000 Kčs. Okresní soud v Semilech potrestal Miroslava Matěchu z Jesenného pokutou 5000 Kčs a Josefa Šlapáka ze Semil pokutou 4000 Kčs a sesterský soud v Brně vymříl trest 4000 Kčs Jaroslavu Ludvíkovi za to, že text Několik vět vyvěsil na svém pracovišti v Brně-Salaměfici. K pokutě 3000 Kčs byl odsouzen okresním soudem Jaroslav Melfait za řákovníka. Žádné z těchto osmi odsouzení není dosud pravomocné, většina je vynesena tzv. trestním příkazem, který umožnuje podání odporu. Tím se trestní příkaz ruší a dojde k hlasnímu líčení před samosoudcem, jenž trestní příkaz vydal. V tomto hlasním líčení už nesmí být vnesen vyšší trest než ten, který byl vymřen trestním příkazem. Proti rozsudku z hlasního líčení, probíhajícího před samosoudcem okresního soudu, je ještě přípustné odvolání, o němž bude rozhodovat krajský soud, jenž zasedá v senátě. Bude přitom zajímavé se dozvědět, jak všechny tyto justiční orgány zdůvodní výrok o vině v případech stíhání Několik vět. Přečinu proti veřejnému pořádku, za který nyní odsuzují ty, kdož sbírali podpisy pod tuto petici nebo ji jinak rozšířovali, se totiž dopustí ten, kdo rozšíří tiskovinu, která svým obsahem narušuje zájem socialistického státu na zachování veřejného pořádku. V každém odůvodnění dosud vznesených podezření či obvinění, podaných návrzích na potrestání z vymřených trestů není ani v náznaku řečeno, čím konkrétně petice Několik vět narušuje zájem státu na zachování veřejného pořádku. Toto zákoně ustanovení o rozšířování tsv. tiskovin je doplněno do zákona o přečinech teprve nedávno, v únoru t.r. V 22 dalších případech nedošlo k odsouzení trestním příkazem nebo soudem prvního stupně, resp. nemáme zatím o potrestání informace. V tomto stádiu řízení o přečinu jsou Václav Černík z Třebechovic pod Orebem, Jiří Fajmon z Liberce, Oliver Zucka a Jan Janda z Volar, Petr Kumišák a další tři občané z Prostějova, Stanislav Salus ze Žďáru nad Sázavou, Dušen Stuchlík a Hana Holcnerová z Brna, Milan Adámek z Holešova, Stanislav Zárybnický z Řákovníka, Vilém Zukal z Valšského Meziříčí, Pavel Chmelnický a řík Oldřich Nyká z Lipníku nad Bečvou a Monika Blášková a Radka Chovancová z Gottwaldova, které jsou stíhány za to, že Několik vět rozšířovaly po městě jako leták spolu s informací o tehdy vězněném Stanislavu Devátém. Poslední známý případ zahájení přečinového řízení je ze 7.9. Je to Radek Langhammer z Trutnova, který sbíral podpisy v leci pod Sněžkou. Zvláštní represa postihla Pavla Škarýdu ze Žatce, který byl jako obviněný z přečinu proti veřejnému pořádku od 18.8. do 26.8. ve vazbě, MUDr. Antonína Petráška z Brna, který je ve vazbě od 20.8. jako obviněný z tr.činu pohuťování a Miroslava Marečka z Kyjeva, který je sice na svobodě, ale je stíhán pro přípravu pohuťování, již se mohl dopustit rozmnožováním Několika vět na cyklistylovém rámci ve svém bytě. V případě 12 ze 30 uvedených lidí, stíhaných pro přečin, byla provedena domovní prohlídka; postiženi jí byli Václav Černík, Milan Adámek, Hana Holcnerová, Stanislav Zárybnický, Monika Blášková Radka Chovancová, Pavel Škarýd, Antonín Petrášek, Zdenka Klášková, Miroslav Mareček a dva lidé v Prostějově. Kromě toho, jak jsme již oznamili dříve, byly provedeny 27.7. domovní prohlídky u Stanislava Devátého, jížho

/pokračování bodu 46/

Křížens, Šaši Vondry, Jana Urbana a Reného Matouška, které byly právně zdiřívečně trestním stíháním ve věci /tj.zatím nikoliv proti konkrétnímu pachatele/ trestného činu pobuťování, spáchaného koncipováním a rozšířením textu Několik vět. Pokud je nám známo, v této věci nebyl dosud nikdo obviněn. Rozsah represe proti těm, kdo sbírají podpisy nebo jinak Několik vět rozšířují, je však značný a svědčí o snaze státních orgánů zabránit další propagaci této petice. Přečinovým trestním řízením se zabývá Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, který už vydal k jednotlivým případům postihů za rozšířování Několika vět svá sdělení. VONS upozorňuje, že postihení by měli ve vlastním zájmu i v zájmu společenském poskytovat členům tohoto výboru informace o svém postihu.

47. Setkání s Brucem S.Gelbem

V Praze je ve dnech 9. - 12.září na oficiální návštěvě hlavní poradce prezidenta USA a ředitel Informační agentury Spojených států Bruce S.Gelb. Na pozvání amerického velvyslance se uskutečnila v úterý 12.9. více než hodinová beseda. Zúčastnili se jí spisovatelka Eva Kantírková, katolický kněz Václav Malý a nezávislí novináři Jiří Dienstbier, Jan Dobrovský, Petr Uhl a Jan Urban. Z americké strany byli přítomni manželé Gelbovi, velvyslankyně USA v Československu Shirley Templeová-Blacková a pracovnice amerického velvyslanectví. Beseda se týkala především otázky lidských práv v Československu. Československí účastníci poukázali na jednotlivé případy politických věznů, jmenovitě Jana Černogurského, Mira Kusého, Petra Cibulky, Františka Stárka a Ivana Jirouse, kteří jsou vězněni za uplatňování svobody slova v nezávislé publicistice. Dále se hovořilo o porušování svobody slova a svobody shromážďovací a o postizích za její uplatňování, které jsou zvláště v poslední době stále čestější. Zmiňováno bylo rovněž porušování práva na svobodu pohybu, zvláště pokud jde o cestování do zahraničí, i když čs.účastníci uvedli, že v poslední době uvozuje většimu počtu občanů, pokud se neangažují v nezávislých hnutích, cestovat do ciziny. Pokrok ve vztazích státu a katolické církve označil Václav Malý za nedostatečný a nikoliv zásadní, neboť církev je stále ještě státními orgány manipulována. Někteří čs.účastníci vyslovili v této souvislosti názor, že by USA neměly zatím udělovat Československu doložky nejvyšších výhod, neboť situace v oblasti lidských práv, která je pro její udělení kritériem, je neuspokojivá a dokonce se v posledním roce zhoršila. Pokud jde o politické vztahy mezi Spojenými státy a zeměmi evropského Východu, bylo opět zdůrazněno, že pro vývoj čs.společnosti k demokracii, jakož i pro další uvolňování mezinárodních vztahů je nezbytné, aby sovětské vedení uznalo, že vojenská intervence do Československa v r.1968 byla porušením mezinárodního práva nebo alespoň že byla politickou chybou. Na otázku Bruce S.Gelba, zda by čs.nezávislé hnutí přijalo současné čs. vedení za legitimní politickou reprezentaci, kdyby toto vedení odoudilo vojenskou intervenci z r.1968 a následný politický vývoj v Československu, vysvětlovali čs.účastníci, že je to politicky nereálné, ale že v tomto hypotetickém případě by toto vedení s takto změněnými postoji přijali, neboť odpór k tomuto vedení není odporem vůči jednotlivým osobám tohoto vedení, nýbrž odporem vůči jeho politice a vůči nedemokratickému politickému systému. Při besedě se dále mluvilo o možnosti zřídit v Československu, pravděpodobně v Bratislavě americké kulturní středisko a Jan Dobrovský přednesl dvě varianty návrhu na zřízení střediska čs.nezávislé kultury v USA. Kritické připomínky byly vzneseny pokud jde o uskutečňování výměn v rámci čs.americké kulturní dohody, kdy dochází k diskriminaci čs.umělců mladší generace a kdy rozhodování o tom, koho s ex výměnou bude tykat, je svěřeno podniku zahraničního obchodu. Dálší dobu se hovořilo o rozhlasové stanici Hlas Ameriky; čs.účastníci vyjádřili differencovaně své kritické výhrady k jejímu vysílání a uvedli své představy o jejím současném

/pokračování bodu 47/

i budoucím působení. Zvláště při tom byl zdůrazněn význam reprezentativního amerického dopisovatele Hlasi Ameriky Ivana Medka, člena VONS, jemuž je podle názoru čs. údajníků besedy poskytováno málo vysílačího času. Po této besedě odjel Bruce S. Gelb k rozhovoru s ministrem zahraničních věcí Juhanesem, jíž v předešlých dnech se setkal s členy vedení KSC Fojtikem a Lénářtem. Bruce S. Gelb je nejvyšším představitelem vlády USA, který v posledních měsících letech navštívil Prahu. Není pouze ředitelem Informační agentury Spojených států, nybrž je podle zákona hlavním poradcem prezidenta USA a ministra zahraničních věcí v otázkách zahraničních postojů k americké zahraniční politice. Je rovněž zodpovědný za informační, vzdělávací a kulturní programy USA, od Hlasi Ameriky až po činnost spadající pod kulturní dohodu mezi Československem a USA, která se nazývá Program spolupráce mezi vládami Spojených států amerických a Československé socialistické republiky v oblastech kultury, vzdělání, vědy, techniky a dalších. Prezident Bush nedávno uložil řediteli Gelbovi, aby řídil východoevropskou výměnnou iniciativu, kterou prezident vyhlásil při své návštěvě v Budapešti. Tato iniciativa zahrnuje nové výměnné vzdělávací programy mezi USA a Československem. Praha je druhou zastávkou na cestě ředitele Gelba do SSSR, Československa, Maďarska a Polska. O výsledcích své cesty bude povídavat hlášení přímo prezidentovi Spojených států. Bruce S. Gelb byl od března tohoto roku, kdy se stal ředitelem Informační agentury USA, náměstkem ředitele významného amerického podniku Bristol-Myers Company. Je právník, absolvent univerzity Yale a obchodní fakulty Harvardské univerzity.

48. Antonímu Pernickému uplynou dvě třetiny trestu

Jedním z politických vězňů, které hájí VONS, je Antonín Pernický, 39letý dělník z Valašského Meziříčí. Byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 4 a půl roku ve III.NVS, a to za tržin výtržnicktví, jehož se měl dopustit při konfliktu s VB na nádraží v Pardubicích, když 1.3.1988 vracel z předešlého výkonu trestu. Antonín Pernický strávil ve vězení pro verbální trestné činy a údajné výtržnicktví již řadu let. Celý konflikt na nádraží v Pardubicích byl vyprovokován příslušníky VB a navíc byl stíhan za politický projev, konkrétně na to, že se při zadržení hanlivě vyjadřoval o KSC, o Stalínovi a Husákovi. Antonín Pernický byl nedávno přemístěn z NVU Valdice na Mírov, jeho adresa je A.P., nr. 25.7.1950, PS/ 2/9, 789 55 Mohelnice 3-Mírov. Jeho matka, Antonie Pernická, bytem Krhová 402, 756 63 Valašské Meziříčí 3, se nyní rozhodla podat podnět k řízení o podmíněném propuštění. Jako odsouzený, jehož soud uznal za nebezpečného recidivista, má Antonín Pernický podle čs. zákona právo požádat o podmíněné propuštění teprve po dvou třetinách odpykaného trestu; tedy 1. listopadu. Nebude-li Antonín Pernický podmíněně propuštěn, bude muset po odpykání celého trestu v konávat ještě ochranný dohled, k němuž byl rovněž odsouzen. Ve sdělení VONS za Antonína Pernického se píše: "Naše slovo vyřízené ve prospěch politického vězňa Antonína Pernického, který strávil téměř polovinu svého dospělého života ve vězení, pravděpodobně nezměnil jeho tragické postavení. Stovkám a tisícům lidí s podobnými osudy může pomoci jen důkladná změna společenské atmosféry, prohloubení právního a historického vědomí a především zrušení resp. novelizace politicky represivních ustanovení trestního zákona. Zveřejnováním takových případů jako je případ Antonína Pernického chceeme k této společenským změnám přispět."

49. Divoká domovní prohlídka u Jiřího Beneše

Dne 7. září vstoupili do bytu Jiřího Beneše ve Vlkově ul. 7 v Praze 3 a do bytu jeho sousedů uniformovaní a neuniformovaní příslušníci SNB. Bez jakýchkoliv náležitostí, které ukládá trestní řád, zde sebrali

/pokračování bodu 49/

větší množství písemnosti včetně samizdatových publikací a čtyři návštěvníky bytu zadrželi a převezli je na oddělení VB do Lupačovy ulice, odkud je po výslechu propustili. Jiří Beneš sám nebyl tomuto vpádu do bytu přítomen, vrátil se až později a vyslychan byl druhý den. Jiří Beneš je aktivista NMS, Miloš Činělka, jeden z předvedených návštěvníků bytu, je signatářem Charty 77, aktivistou NMS a členem Českého anarchistického sdružení. Jiří Beneš podal 12.9. vojenské obvodové prokuraturě trestní oznámení, neboť se domnívá, že příslušníci SNB naplnili vpádem do bytu, kde ohrozili osobní svobodu jeho přátel, a odnětím včí trestné činy porušování domovní svobody, zneužívání pravomoci veřejného činitele popř.další. Koupili trestního oznámení zaslal jako stížnost Ins. sekci federálního ministerstva vnitra. Akce proti Jiřímu Benešovi a jeho přátelům probíhala ve stejnou dobu jako desovní prohlídka v bytě Petra Uhla.

50. Návštěva u Mira Kusého ve vězení

Dne 12.září se uskutečnila v bratislavské věznici návštěva u Mira Kusého, který je od 14.srpna ve vazbě jako obviněný z trestních činů podvrácení republiky a pobuřování. O návštěvu požádala jeho manželka Jolena Kusá před týdnem; směly se jí začestnit i dvě dcery manželů Kusých, jimž je 13 a 18 let. Návštěva trvala 20 minut a příbuzní při ní mohli Mirovi Kušemu předat potravinový balík. Podle informace dr.Kusé se Miro cítí dobře, rovněž dobře vypadá, pouze trochu zhoubil. O návštěvě předem nevěděl, dozvěděl se o ní teprve až když byl přiveden do místnosti, kde čekaly jeho žena a dcery. Byl proto pochopitelně na začátku rozmluvy s nimi poněkud rozrušen. Podle jeho vyjádření má v jeho případě dojít k seznámení s výsledky vyšetřování teprve ve čtvrtek 14.září. Dosavadní obvinění u něho i u ostatních obviněných zůstává v platnosti - tj. Miro Kusý a Ján Černogurský jsou ohroženi trestem od tří do deseti let, ostatní tři obvinění trestem do tří let. Seznámení s výsledky vyšetřování u Jána Černogurského dosud neproběhlo, Anton Selecký se seznámoval s téměř výsledky 12.září, Hana Fenická minulý týden s dr.Vladimír Maňák pravděpodobně již 1.září.

Za současného procesního stavu je nepravděpodobné, že hlavní líšení s pěti slovenskými aktivisty nezávislých iniciativ zečne před 1.říjnem t.r., soudí se v kruzích blízkých Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných.

51. Švédští a sovětští anarchisté solidární s čs.lidem

Dodatečně se dovídamo ze Švédska, že před čs.velvyslanectvím ve Stockholmu se konala dne 21.srpna manifestace za Petra Cibulku a proti invazi vojsk pěti států varšavské smlouvy do Československa před 21 lety. Manifestaci, které se zúčastnilo asi 50x lidí, zorganizovali švédští anarchisté. Přítomni byli rovněž zástupci sovětských anarchistů, konkrétně Anarcho-syndikalistické konfederace SSSR, kteří podnikli cestu ze Sovětského svazu do Švédska. Přítomným zahrála hudební skupina Johna Lenina /nejde o překlep Johna Lenina/.

52. Městský soud v Praze, Usnesení o přeměně trestu Saši Vondry je pravomocné

Městský soud v Praze, jehož senátu předsedal JUDr.Jan Rojt, rozhodl dne 11.9. v neveřejném zasedání, že atížnost Saši Vondry proti usnesení obvodního soudu pro Prahu 2 ze 4.září se zamítá. Tím se tato usnesení, jimž byl přeměněn původně podmíněný trest odnětí svobody na trest nepodmíněný, stalo pravomocným a Saša Vondra bude muset nyní vykonat 1 měsíc a 21 den trestu odnětí svobody v I.NVS. Milující Charty 77 Saša Vondra byl odsouzen v únoru t.r. ke dvěma měsícům vězení podmíněně, protože se dne 16.1.pokusil na Václavském náměstí v Praze položit květiny k uctění památky Jana Palacha. Soud to kvalifikoval jako předin proti veřejnému pořádku. Do trestu se započítává vazba v trvání 9 dnů, v nichž byl Saša Vondra od svého zadržení v lednu t.r. Podle dosavadních správ z 12.9. večer je Saša Vondra stále na svobodě.

53. Odpořeč vojenské služby Roman Rákosník v ilegalitě.

Roman Rákosník, jeden ze základajících členů a mluvčích KPP, obdržel 14.7. 1989 od okresní vojenské správy v Jablonci n. Nisou povolávací rozkaz, na jehož základě měl 11.8. 1989 v 10.00 hodin nastoupit na vojenské cvičení k vojenskému útvaru v Lounech. Roman Rákosník zaslal ČSLA otevřený dopis. Adresoval ho ministru národní obrany generálu Miloslavu Václavíkovi a okresní vojenské správě v Jablonci nad Nisou. Motivem dopisu je slavná písma Borise Viana Dežertér v překladu Jaromíra Nohavici. Zveřejnujeme text dopisu: "Vážení přátelé, mnohokrát jsem již žádal různými zpisy o zavedení náhradní civilní služby pro ty, kteří jsou pevně přesvědčeni o tom, že nenásilí je pro lidstvo lepší cesta než násilí, a proto jim jejich svědomí nedovoluje sloužit v ozbrojených silách. Ač je to ve světě již běžné, v naší zemi, jejíž celá kultura byla i přes velkého násilnosti formována Ježíšovým učením o lásce k nepřátelům, dosud neexistuje pro odpírače vojenské služby z důvodu svědomí jiná alternativa než vzezít. - Povoláváte mě nyní na vojenské cvičení, abych nasbíral dostatek odvahy a zábělosti k případnému použití násilí. Já zatím celý svůj život sbírám odvahu k tomu, abych v případě nutnosti dokázal uplatnit nenásilí, jak mě osobně k tomu vede boží zákon. Protože vaše nabídka ohrožuje vážným způsobem integritu mé osobnosti, nesolu na vojenské cvičení nastoupit. To, že mi neumožnujete náhradní službu v civilním sektoru, považuji za nenormální, neboť to pokládám za omezování základního lidského práva na svobodu svědomí. Ze stejného důvodu tudíž nepřijímám ani sankci, kterou mi za nenaštoupení na vojenské cvičení nabízí trestní zákoník v § 280, a to sice odňtí svobody v trvání 6 měsíců do 5 let. - Doufám, že kompetentní orgány již brzy pochopí, že člověk není stroj, který lze programovat a zasadit se o uzákonění náhradní civilní služby, kterou rád vykonám. Do té doby mi nezbývá než přejít, jak se po vojensku říká, do illegality, nebo, jak já to cítím, nadále požívat božích darů, se kterými se na svět rodí každý člověk, a to práva na svobodu svědomí a pohybu a snažit se smysluplně pracovat ve prospěch celé společnosti. - S pozdravem pacem in terris Váš odpírač služby Roman Rákosník." - Vyšetřovatel vojenské obvodové prokuratury v Litoměřicích kpt. Vladimír Nedvěd zahájil 16.8. proti Romanu Rákosníkovi, nar. 4.1.1960, bytem Jablonec nad Nisou, ul. Boženy Němcové 3, trestní stíhání pro tržinu nenaštoupení služby v ozbrojených silách a o 14 dní později, 30.8., byla v bytě, kde trvale bydlí, provedena domovní prohlídka za účelem zjištění, zda se tam ne skrývá. Prohlídka byla negativní a nebylo při ní nic odnato. Podle posledních správ ze 14.9. se Roman Rákosník stále skrývá.

54. Počet signatářů Několika vět

X 12.9. dosáhl počet signatářů provolání Několika vět 25 006.

55. Ekologická manifestace na pěší zóně v Praze proti výstavbě koksovny ve Stonavě.

V Praze na Příkopě proběhla ve středu 13. září ekologická manifestace, pořádaná Nezávislým mírovým sdružením - iniciativou za demilitarizaci společnosti. Obvodnímu národnímu výboru pro Prahu 1 oznámili konání této manifestace Lenka Marečková-Hrachová a Radek Zeman. ONV však pět dnů před manifestací toto shromáždění zakázal s tím, že v pražské památkové rezervaci nelze takové manifestace konat, a zcela pominul nabídku oznamovatelů, že shromáždění uspořádají případně na jiném místě, které by určil ONV. Okolo 19. hodiny se sešlo na Mušku asi 200 lidí. Petra Konrádová a Tomáš Sedláček, aktivisté NMS přečetli přítomným prohlášení NMS k ekologické situaci, výňatky z dokumentu Charty 77 k výstavbě koksovny ve Stonavě a podnět k této výstavbě, který vypracovalo NMS a přípravný výbor ekologické společnosti. Tento podnět doručili aktivisté těchto iniciativ uřadu federální vlády před manifestací. Podnět podepsalo asi 150 občanů, požaduje se v něm zastavení výstavby koksovny ve Stonavě, pravdivé a upřímné informování o projektech ohrožujících životní prostředí a rovněž celkový přístup k otázkám životního prostředí. Manifestace probíhala

OSNAK

DVACÁTÁ STRANA VIA PRAHA CS 950/89, zapsáno 26.8.-14.9.

/pokr. bodu 55/

zpočátku bez zásahu policie, která shromáždění pouze pozorovala. Po přečtení textů začali lidé korzovat a sноžství manifestujících se zvýšil asi na 500. Přislušníci SNB začali zadržovat jednotlivé účastníky a odvádět je do přistaveného autobusu v Rytířské ulici. Zadrženi byli Tomáš Sedláček, Jana Miklušáková, později Karel Heller, Ivan Šrek a krátce Jiří Wolf. Manifestující se shromáždili okolo autobusu, v němž byli zadrženi a provlávali hesla "Svobodu!", "Dialog!", "Havel!", "Ať žije Gorbačov!", "Pusťte je!". Přislušníci SNB vytlačili shromážděné občany na Staroměstské náměstí, přičemž použili obušků. Jejich akce se zúčastnilo i pět přislušníků VB se psy, kteří však nebyli proti manifestujícím přímo nasazeni. Použití násilí bylo však značné, nejméně jeden občan byl zbit. K rozptýlení protestního shromáždění došlo krátce po 20.hodině. V posledních večerních hodinách byli z odd.VB ve Školské ulici propuštěni i zadržení. Lenka Marešková, která oznámila ONV, že se bude totež shromáždění konat, byla od 15 hodin střežena policí na svém pracovišti a v 17,30 byla předvedena na odd.VB v Lupáčově ulici na Žižkově, odkud byla propuštěna okolo 21.hodiny.

56. Saša Vendra má nastoupit trest

Jak jsme již oznámili, stalo se usnesení obvodního soudu pro Prahu 2 o přeměně podmíněného trestu mluvčího Charty 77 Saši Vendry v trest nepodmíněný pravomocný. Prostřednictvím tohoto soudu bylo 14.9. Sašovi Vendrovi doručeno usnesení ministerstva spravedlnosti, podle něhož má nastoupit tento trest do tří dnů, a to v NVÚ MS Praha-Pankrác. Saša Vendra bude muset vykonat 1 měsíc a 21 den trestu odňtí svobody z původního dvouměsíčního trestu - 9 dnů si totiž odpykal vazbou - který mu byl učlenen zprvu jako podmíněný, za jeho pokus položit 16.1. na Václavském náměstí květinou k uctění památky Jana Palacha.

57. Renata Pánová odsouzena k 6 měsícům nepodmíněné

Okresní soud v Táboře, jehož senátu předsedal JUDr. Josef Tušek, jenž je i předsedou soudu, uznal v hlavním líčení, konaném dne 14.září, aktivistku DI, 18letou prodařskou Renatu Pánovou vinou spáchání trestného činu schvalování trestného činu. Měla se ho dopustit tím, že při prvnajové manifestaci v Táboře nesla heslo "Dialog-ne obušky a vězni" se jmény několika tehdejších politických vězňů. Soud dospěl k názoru, že tím veřejně vyjadřila, že souhlasí s trestními činy, které tito vězni spáchali. Soud odsoudil Renatu Pánovou k souhrnnému trestu v trvání 6 měsíců nepodmíněně v I.NVS, když současně zrušil výrok o trestu odňtí svobody v trvání tří měsíců, který byl již předtím Renatě Pánové učlenen okresním soudem v Českých Budějovicích za přečin proti veřejnému pořádku, jehož se měla dopustit vylosováním plakátů a výzvou Demokratické iniciativy k občanskému protestnímu shromáždění 21.srpna. Tento předchozí rozsudek se stal pravomocný den před hlavním líčením v Táboře, potvrzdil ho totiž v odvolacím řízení krajský soud v Českých Budějovicích. Vzhledem k tomu, že Renata Pánová je od 3.srpna ve vazbě, skončí jí trest - stane-li se rozsudek táborského soudu pravomocným - 3.unora příštího roku. Okresní soud v Táboře vyměřil dále Renatě Pánové trest prepadnutí věcí, který se týká letáků, odnatých při domovní prohlídce, technických potřeb k rozumnožování písemnosti a transparentu, který jí byl 1.máje odnat. Kromě toho soud vyslovil i zabráni věci jako opatření. Týká se dokumentů Charty 77, textů DI, sešitu s nápisem FUNK, který obsahuje básničky Renaty Pánové a dalších písemností. Prokurátorka JUDr. Věra Nová sni obhájce obžalované JUDr. Karel Fišer z AP v Táboře sni obžalovaná sama se nevyjádřili, zde podají proti rozsudku odvolání, takže rozsudek není pravomocný. Hlavního líčení se účastnilo asi 20 přátel Renaty, většina byla vpuštěna do soudní síně. Přislušníci VB byli před soudní budovou, v soudní síni byli přislušníci Státní bezpečnosti.

58. Trestní věc Vladimíra Šechovceva pokračuje
Jíž nekolikrát jsme informovali /naposledy VIA Praha CS 046, ý.bod/ o případu tříadvacetiletého studenta matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy Vladimíra Šechovceva, který je trestně stíhán za to, že při lounské manifestaci 21.srpna na Václavském nám. měl v tašce plakáty s politickými hesly, přičemž tyto plakáty z tašky nevynadal. Po komplikovaném přípravném řízení, při němž nechybělo ani učelové obejítí amnestie, a po soudním řízení, v němž byl už jednou zproštěn viny, bude nyní obvodní soud pro Prahu 1 znova rozhodovat o tom, zda se dopustil přípravy k trestnému činu pobuňování, jak tvrdí obžaloba. Odrobené hlavní líčení bude pokračovat 19. září od 8.45 v soudní síni č.101 obvodního soudu pro Prahu 1, Ovocný trh 14. Předsedou senátu bude JUDr.Jan Bělohradský. Případem Vladimíra Šechovceva se zabývá Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných.
59. Několik vět na Semilišku
Mezi obžádany, trestně stíhanými za sbírání podpisů pod provolání Několik vět, jsou i Miroslav Matěcha z Benešova u Semil a Josef Šlapák ze Semil, které samosoudce semilského soudu JUDr.Bohuslav Černohous potrestal trestním příkazem pokutou, a to Miroslava Matěchu ve výši 5000 Kčs a Josefa Šlapáka ve výši 4000 Kčs; v případě nedobytnosti tétočteckého částek náhradním trestem odnětí svobody v trvání dvou měsíců u každého. Podáním odporu oba postižení obžádili trestní příkazy a soudce Černohous nařídil hlavní líčení, které se bude konat v obou trestních vězech 21.9.1989 v jednací síni č.105, ve věci M.Matěchy od 8 hodin a ve věci M.Šlapáka od 8.45 hod. Podle zákona samosoudce nesmí vynášet přisanější trest - ani co do druhu trestu, ani co do jeho výše -, než stanovil v tr. příkazu. Proti rozsudku samosoudce bude ještě možno podat odvolání ke krajskému soudu. Prokurátor by měl v hlavním líčení soudu prokázat, jak konkrétně písemnost Několik vět "narušuje svým obsahem zájem socialistického státu na zachování veřejného pořádku", neboť jen za tohoto předpokladu naplnili oba obžádané ze Semilské skutkovou podstatu přečinu proti veřejnému pořádku.
60. Zadržení historika Václava Vrabce
Při cestě na schůzku výkonného výboru Obrody, klubu za socialistickou přestavbu byl ve čtvrtek 14.září v Praze na Petřínách zadržen Státní bezpečností historik Václav Vrabecký. Byl odvezen do služebny v Bartolomějské ulici, kde mu byly při nezákonné osobní prohlídce zabaveny písemnosti Obrody, které měl při sobě, včetně návrhu Dopisu členům KSČ. StB přesně věděla proč a do jakého bytu Václav Vrabecký šel, avšak schůzka výkonného výboru Obrody proběhla nerušeně.
61. Solidarita se Stanislavem Devátým z Leningradu
Podle zprávy vídenské skupiny Mezinárodní společnosti pro lidská práva IGFM vydala sovětská skupina této mezinárodní společnosti se sídlem v Leningradě 14.září stanovisko ve věci Stanislava Devátého. Protestuje v něm proti nedávnému odsození tohoto českého aktivisty usilujícího o uplatňování lidských práv.
62. Prohlášení Výboru na obranu Františka Stárka
Výbor na obranu Františka Stárka, složený z 11 předsvatelelů nezávislé kultury, vydal 5.září prohlášení k odvolacímu řízení ve věci Františka Stárka a Ivy Vojtkové. Upozorňuje na nehumánnost vneseného rozsudku a zdůraznuje, že věznění F.Stárka pokládá za hrubé porušování základních lidských práv. Výbor uvádí, že petici, požadující propuštění Františka Stárka na svobodu, podepsalo již více než 1000 čs. občanů, že s Františkem Stárkem se solidarizovali i VONS a Charts 77 a mnoho hlasů na jeho podporu přišlo i ze zahraničí. Na předchozí prohlášení tohoto výboru nepřišla z oficiálních míst žádná odpověď, pokud ovšem touto odpovědí není samotný rozsudek, uvádí se v prohlášení výboru. Prohlášení výboru končí slovy: "Délkou a rozsahem je trest, vyřízený nad Františkem Stárkem zvlášť, jež u nás v současnosti nemá obdobu. Zvlášť, která má pro Františka Stárka v úhrnu představovat přes pět let strávených v čs.věznících. A to vše jako

/pokračování bodu 62/

daň za to, že se v době, kdy se "to nevyplácí", řídí vlastním svědomím a spolu s ostatními prosazuje v naší kultuře postoj, který není pouhou poklonou mocí.

63. Charta 77 k exodu východních Němců

Charta 77 vydala ve čtvrtek 14.září dokument k otázce východoněmeckých uprchlíků a zaslala ho federální vládě. Popisuje se v něm obtížná situace shruba 150 občanů NDR, kteří stále zůstávají v budově západoněmeckého velvyslanectví v Praze. Charta 77 se zasazuje o to, aby čs.vláda umožnila těmto východoněmeckým občanům neprodlený odchod do NSR anebo, pokud to není možné, aby jejich situace byla řešena alespoň dočasně a v souladu s humanitárními zásadami: v součinnosti např. smezinárodním Červeným křížem by bylo možno zřídit pro východoněmecké občany prostory, zajistit lékařskou péči a výuku dětí. V závěru dokumentu Charty se uvádí, že nenormálnost této situace je způsobena především současnými politickými poměry v NDR. "Zklamané naděje na reformní vývoj a nejisté možnosti dalšího výcestování způsobují spontánní a často nedomyšlené reakce občanů. Myslím se", uvádí se v dokumentu Charty 77, "že nejlepší prevencí takovýchto problematických forem protestu a prosazování nezadatelných práv by ...bylo nastolení skutečně demokratických poměrů v NDR. Současnou situaci občanů NDR na velvyslanectví NSR v Praze je však, podle našeho názoru, třeba urychleně řešit zde, a to především s humanitárním ohledem", píše se v závěru dokumentu Charty.

64. Represe v Lipsku

Podle telefonické zprávy jednoho účastníka hnutí za Mír a lidská práva, které působí v NDR, došlo v posledních dnech k další policejní represi. V pondělí 11.září probíhala před Mikulášským kostelem v Lipsku pravidelná mirová modlitba, která je na tomto kostelním nádvoří pořádána pravidelně každé pondělí už od roku 1982. Tentokrát se jí zúčastnil neobvykle velký počet lidí, což se vyavětluje současnou napjatou společenskou atmosférou v zemi a rovněž zásahem Státní bezpečnosti proti manifestaci, která byla uspořádána v Lipsku 4.září na podporu požadavku svobodného vysídlení z NDR. Když se tentokrát před Mikulášským kostelem shromázdilo 1500 lidí, prohlásila přítomná Lidová policie shromázdění za rozpuštěné. Zhruba 700 lidí uposlechlo příkazu policie a shromázdění opustilo. Ze šesti set lidí, kteří před kostelem zůstali, byli 104 předvedeni na oddělení Lidové policie. Většina z nich byla během 24 hodin propuštěna a potrestána pokátkami 1000 - 5000 DM. Nejméně 10 občanů zůstalo však ve vazbě; jsou obviněni z trestného činu nedovoleného srocování a mohou být potrestáni, uználi je soud vinnými trestem odnětí svobody do dvou let a v případě organizátorů až osmiletým vězením. Ve vazbě zůstávají: Carola Bornflégelová, Katrin Hattenhauerová, Udo Hartmann, Axel Gepthabt, Jutta Getzelová, Nanko Ketzel, Jörg Müller, Günther Müller a dvě osoby, jejichž totožnost zatím není zjištěna. Informace o dalším vývoji v této věci se podávají v pracovní dny od 18 - 22 hod. a v sobotách a nedělích od 16 - 20 hodin na lipském telefonním čísle 00 37 41 60428 v německém jazyce.

65. Dokument Charty 77 ke školákému a vzdělávacímu systému

Federálnímu shromázdění, ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy iakož i Učitelským novinám, zaslala Cherta 77 dokumenty v jehož úvodu připomíná, že v současné době je veřejně diskutována problematika přestavby školského a vzdělávacího systému. I Cherta se k této problematice již několikrát vyjádřila a v mnohém se její podněty kryjí s připravovanými záměry, což je pro ni potěšitelné. V podstatném se však nadále rozcházejí. Podstatný rozdíl spatřuje Cherta 77 především v přetravávajícím ideologickém a omezeně funkčním pojetí hodnot, utvářejících osobnost. Cherta vyzvala před časem k otevřené diskusi na téma školství a nyní předkládá, píše se v úvodním vyjádření mluvčích Charty 77, ke klidné uvaze jeden z textů, které obdržela v odpověď na tuč výzvu. Text vydaný Chertou 77 jako příloha jejího dokumentu, je krátkou rekapitulací celkového zaměření školského a vzdělávacího systému a změn tohoto zaměření v posledních

/pokračování bodu 65/

desetiletích.

66. Setkání s francouzskou ministryně

U příležitosti oficiální návštěvy francouzské ministryně-zmocněnky při ministru zahraničních věcí paní Edwige Aviceové uspořádal 14.září francouzský velvyslanec večeři, na niž pozval zástupce čs. nezávislých iniciativ. Přítomni byli mluvčí Charty 77 Saša Vondra s manželkou, Jiří Hájek, Jaroslav Jirák, manželé Kaplanovi a Petr Uhl. Charta 77 o tom vydala dokument. Ministryně Aviceová je ve svém resortu mj. pověřena problematikou zachovávání lidských práv ve světě. V této souvislosti také hovořila během své pražské návštěvy s čs. ministrem zahraničí Johanesem. Z hodnoveného pranene se dovídáme, že při této rozmluvě podpořila ministryně jménem francouzské vlády nedávnou notu, kterou podalo francouzské velvyslanectví v Praze ze všech 12 účastnických států Evropského společenství československé vládě. Tato notá byla podána v rámci nového mechanismu mezinárodní kontroly lidských práv, který byl dohodnut při výdejském setkání KBSE. Notá představuje první krok postupu, určeného tímto mechanismem. Veřejnosti domlu není známo, jakého konkrétního porušování lidských práv v Československu se tato notá evropské dvanáctky týká.

67. Zadržení Stanislava Pence

Praha 17.9. - Ve středu 14.9. jednal Stanislav Penc, jeden z představitelů Mírového klubu Johna Lennona, s funkcionáři MV SSM v budově tohoto výboru v Praze na Gorkého náměstí. Když vycházel z budovy, všiml si, přítomnosti pracovníků Státní bezpečnosti v civilu. Protože mu bylo známo, že už od incidentu 30.srpna v Karlově ulici, kde ho několikadesítek občanů osvobodilo z rukou příslušníků Státní bezpečnosti, kteří ho předtím zbilí a chtěli ho odvést, je hledán policí, která vyhrožuje, že ho nechá trestně stíhat, dal se Stanislav Penc do běhu. Zákrátka byl však dostižen a zadržen způsobem, že jeden z pronásledovatelů mu skočil na krk. Stanislava Pence potom převezli k výslechu, kde se ho vyptávali mj. na manifestaci, pořádanou jako protest proti výstavbě koksovnny ve Stonavě, která měla začít až večer téhož dne. Poté byl Stanislav Penc umístěn v cele všeňského a eskortního oddělení Městské správy SNB v Praze na Pankráci /v blízkosti hotelu Forum/, odkud byl následujícího dne **6** poledne propuštěn bez jakéhokoli obvinění. Devátačtiletý Stanislav Penc je jedním z nejangažovanějších aktivistů nezávislých skupin. O svém zadržení prohlásil, že je pravděpodobné, že když jednal s funkcionáři SSM o návrhu nového zákona o mládeži, našel se mezi nimi někdo, kdo zatelefonoval Státní bezpečnosti.

68. Odpověď na dopis pí.Cibulkové britské ministerské předsedkyně

Praha 17.9. - Dodatečně nám byly poskytnuty kopie dvou dopisů. První je ze 4.července a paní Věra Cibulková se v něm obrací na ministerskou předsedkyni V.Británie Margaret Thatscherovou ve vči svého syna, Petra Cibulky, který je již od 14.října m.r.ve vazbě za rozšířování hudebních nahrávek a nezávislé literatury. Dne 18.července odpověděl pí.Cibulkové C.D. Powell, soukromý tajemník britské ministerské předsedkyně. V dopise se uvádí, že předsedkyně britské vlády podporuje úsilí takových skupin jako je Charta 77, které působí k zajištění demokracie a svobody. Britové již mnichokrát upozornili čs.úřady, že v Československu jsou neuspokojivě zajišťována lidská práva a případ Petra Cibulky je jedním z těch, které v této souvislosti sledují. V součinnosti s britským velvyslanectvím v Praze hledá vláda nejlepší způsob, jak na čs.úřady vyvijet účinný tlak. Pan Powell upozornil rovněž pí.Cibulkovou, že již v prosinci m.r.schválil Evropský parlament rezoluci v níž odсудil věznění Petra Cibulky a vyzval k jeho propuštění. Britská vláda miní nadále pokračovat ve svém úsilí a v souvislosti s prohlášením čs.úřadů, že hledají uvést domácí zákonodárství se svými mezinárodními závazky v oblasti lidských práv v duchu dokumentu KBSE, vyjadřuje p.Powell jménem paní Thatcherové naději, že takové případy jako je případ Petra Cibulky budou již brzy patřit minulosti.

69. Hladovka Miloslava Marečka

Signatář Charty 77 Miloslav Mareček z Kyjeva patří mezi několik desítek čs. občanů, kteří jsou trestně stíhaní za rozšiřování petice Několik vět a za sbírání podpisů pod toto prohlášení. Jak informoval Výbor na obřenu nespravedlivé stíhaných 13.září, byla v rodinném domku, kde žije Miloslav Mareček provedena již 17.8. domovní prohlídka v rámci tzv. objasňování přečinu proti veřejnému pořádku, jehož se měl M.Mareček dopustit rozšiřováním Několika vět. Výsledky domovní prohlídky, při níž byly nalezeny i rozmnovené výtisky Několika vět a rozmnožovací rámeček a barva, způsobily, že Miloslav Mareček začal být stíhan pro přípravu k tr.činu pobuřování. Může ho stihnout podstatně přísnější trest než za přečin proti veřejnému pořádku, a to až do tří let odnětí svobody. I když je Miloslav Mareček stíhan na svobodě, považuje celý postup proti sobě za hrubé porušení občanských a politických práv. Rozhodl se proto vyjádřit svůj protest hladovkou, kterou zahájil 11.září, o čemž uvědomil prokurátora. Protože při hladovce ani nepije, značně se zhoršil jeho zdravotní stav. Podle zpráv ze 17.9. večera je doma pod lékařskou kontrolou a je pravděpodobné, že bude převezen do nemocničního ošetřování. Ve čtvrtek 14.září proběhlo seznámení s výsledky vyšetřování v jeho trestní věci. Svou protestní hladovkou se Miloslav Mareček nedomáhá spravedlnosti pouze pro sebe, nýbrž upozorňuje tím zároveň na zneužívání justice k potlačování základních lidských práv v Československu.

70. Petr Uhl podává trestní oznámení

Signatář Charty 77 Petr Uhl podal dne 17.září obvodové vojenské prokuraturě tr.oznámení pro trestný čin porušování tajemství doprovázených zpráv a zneužívání pravomoci veřejného činitele. K témtu trestným činům mělo podle oznámení P.Uhla dojít tím, že Rudé právo zveřejnilo 8.srpna rozhovor s náčelníkem odboru vyšetřování SNB v Praze pplk.Jaroslavem Spurou. Jaroslav Spura v rozhovoru citoval ze soukromého dopisu Petra Uhla Václavu Havlovi, jehož kopie byla odnata při jedné domovní prohlídce prováděné v rámci trestního stíhání ve věci Několik vět. Uhlův dopis Havlovi nemá s Několika větami nic společného; týká se návštěvy ministra zahraničí NSR Genschera v Československu. Ve svém trestním oznámení uvádí Petr Uhl, že jeho dopis byl jasně označen slovy: "Tento dopis není veřejný, tj. není určen k publikování." Petr Uhl v závěru oznámení piše, že cítaty dopisu jsou vytrženy ze souvislosti, takže nedávají skutečný obraz o jeho stanovisku k problému jehož se týkají. "V soukromém dopise", piše Petr Uhl, "jssem navíc použil zádných nadsázk a ironizujících formulací, jejichž skutečný význam mohl pochopit Václav Havel, který dobře zná mne, mé názory i způsob vyjadřování, zatímco veřejnost cítáty z mého dopisu mohla chápát zcela jinak, tedy k mé škodě a ke škodě Charty 77, jak tomu pachatelé chtěli."

71. Plánovaná mezinárodní setkání

Ve dnech 11.-15.října ve Vídni, Messegelände - Mezinárodní kongres pro životní prostředí "Ekologie 89"
 -15.října až 11.listopadu, Paříž, konference v rámci KBSE o ochraně životního prostředí
 -30.října až 3.11., Sofie, setkání KBSE /na vyšší úrovni/ o ochraně životního prostředí
 -3.října až 3.listopadu - Mezinárodní konference o katolických komunitách a iniciativách ve východní Evropě a o mirové budoucnosti Evropy /Jan teer Laak, Pax Christi, Postbox 85626, NL-2508 Den Haag, tel.70 507100
 -2.-3.prosince, Mariánské Lázně, Dialog mirových hnutí z NSR a ČSSR, pořádá Čs.mírový výbor, Panská 7, Praha 1.

72. Nástup Saši Vondry do výkonu trestu

Mluvčí Charty 77 Saša Vondra nastoupil dne 18.9. ve 14,20 hod. výkon trestu odnětí svobody. Po započtení 9 dnů vazby mu zbývá vykonat 1 měsíc a 21 den, takže při normálním průběhu skončí jeho trest 9.11. Saša Vondra nastoupil do NVÚ Praha-Pankrác, ovšem většina odsouzených, kteří zde trest začínají, je eskortována do různých NVÚ v ČSR. Po dobu věznění Saši Vondry bude funkci mluvčího vykonávat - spolu s Danou Němcovou a Tomášem Hradíkem - Václav Havel, jemuž Saša Vondra před odchodem do vězení tuto funkci předal. Charta 77 o tom vydala dokument.

73. František Stárek v NVÚ Horní Slavkov

František Stárek, vydavatel Vokna a Voknovin, který byl za nezávislou publicistickou činnost v létě t.r. odsouzen na dva a půl roku odnětí svobody, je nyní umístěn ve výkonu trestu v NVÚ v Horním Slavkově. Jeho adresa je: František Stárek, nar.1.12.1952, P.S.50/D6/III, 357 31 Horní Slavkov. Pracovně je zařazen na izolování vinutí elektrických motorů do lokomotiv ČKD. Pokud jde o korespondenci je pravděpodobné, že mu nebude vydávány dopisy od přátele, matimco pohledy ano.

74. Antonín Petrásek propuštěn z vazby a povolán na vojenské cvičení

Od 20.srpna byl ve vazbě RNDr. Antonín Petrásek z Brna, který je obviněn z tr.činu pobuřování v souvislosti s rozšířováním petice Několik vět - viz VIA BRNO 003, 1.bod. Dne 15.9. byl A.Petrásek propuštěn z vazby a byl mu doručen povolávací rozkaz, podle něhož nastoupil dne 18.září na třítýdenní vojenské cvičení. Trestní stíhání proti němu pokračuje.

75. Založení Kruhu nezávislé inteligence

Dne 6.září se konala zakládající schůze Kruhu nezávislé inteligence. Tentýž den bylo zveřejněno programové prohlášení tohoto kruhu, v němž se konstatuje složitost společenské situace koncem 80.let. Uvádí se zde, že "současný oficiální program reforem tkví svými kořeny v protireformním období tzv. normalizace a nevytváří prostor ani pro posouzení současného stavu a jeho příčin, ani pro vznik projektu nutných systémových změn". V prohlášení se dále пиše: "Broze významu pravdy a poznání, vzdělanosti a rationality, dialogu a tolerance, hodnot, jež prevázejí Evropu a její humanitní kulturu již po tisíciletí, je hlavním projevem spoluviny čs. inteligence za morální, kulturní a vzdělanostní upadek, který nás postihl. Vedení pocitem odpovědnosti a ve snaze slespoň zčásti dostát své občanské a profesionální povinnosti, rozhodli jsme se založit Kruh nezávislé inteligence. Naším cílem je rehabilitace právě těch hodnot evropské kultury, které by mohly pomoci přivést Československo na cestu demokratického vývoje, ... Zskládáme společenství otevřené a oborově nespecializované jehož členy vzájemně spojuje vědomí odpovědnosti za vzdělanostní, kulturní a morální ozdravění společnosti. Nehodláme vytvářet paralelní vědu a kulturu." Prohlášení uvádí potom v sedmi bodech program Kruhu nezávislé inteligence. 1. Kruhu jde o povzbuzování a podporu dialogu všech složek společnosti, které se chtějí podílet na optimální variantě vyvedení Československa z krize. 2. Kruh bude usilovat o maximální veřejnou informovanost, hlavně v otázkách ekologie, zdraví, ekonomických a sociálních problémů a bude využívat všech dostupných prostředků publicity bez ohledu na jejich "oficiální" statut. 3. Bude samostatně zaujmít stanovišta k důležitým politickým rozhodnutím a plánům a upozornovat na jejich možné důsledky. 4. Bude bránit a rehabilitovat etické principy v životě vědeckých, kulturních a vzdělávacích institucí. Zvláštní význam přisuzuje osvobození od nekompetentní nomenklaturní praxe, bude usilovat o překonání schismatu v naší kultuře. 5. Kruh chce být základnou pracovních kontakcí a výměny informací a usilovat o překonávání oborových bariér. 6. Bude usilovat o navázání mezinárodních kontaktů se zahraničními vědeckými organizacemi. 7. Bude vstupovat na obranu svých členů i ostatních tvůrčích vědeckých a kulturních pracovníků před represí a perzekucí.

34.-TŘICÁTÁ ČTVRTÁ STRANA VIA PRAHA CS 050/89, zapečato 26.8.; 19.9.
/pokračování KNI - bod 75./

V závěru prohlášení se uvádí, že kruh není organizací v právním slova smyslu. Jedná iniciativně na základě ustanovení čl.28 ústavy, který vymezuje svobodu petičního práva jako možnosti sdružovat občany k vyjadřování jejich stanovisek a názorů. Sdružení nejedná jako právnická osoba a nevlastní žádný majetek. Na zakládající schůzi KNI dne 6.září byla ustavena exekutiva ve složení dr.Ivan Gabal, Střešovická 42, 162 00 Praha 6; RNDr.Ladislav Blavatý CSc, Nepomucká 7, 150 00 Praha 5; RNDr. Jaromír Jůna CSc, Na baště sv.Tomáše 3, 118 00 Praha 1; akademik Miroslav Katětov, nám.Svobody 1, 160 00 Praha 6; RNDr.Lubomír Kopecký CSc, Krkonošská 1, 120 00 Praha 2; PhDr.Petr Kratochvíl, Zelená 25, 160 00 Praha 6; Doc.dr.Libor Páty CSc, Františka Kocourka 27, 150 00 Praha 5; ing.Josef Vavroušek CSc, Příčná 2, 110 00 Praha 1.